

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANAYASA MAHKEMESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

KARAR

HANIM BÜŞRA ERDAL BAŞVURUSU

(Başvuru Numarası: 2017/35344)

Karar Tarihi: 9/6/2020

BİRİNCİ BÖLÜM

KARAR

Başkan : Hasan Tahsin GÖKCAN
Üyeler : Burhan ÜSTÜN
Hicabi DURSUN
Muammer TOPAL
Yusuf Şevki HAKYEMEZ
Raportör : Yusuf Enes KAYA
Başvurucu : Hanım Büşra ERDAL
Vekili : Av. Hatip Ümit KARDAŞ

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, gözaltına almanın ve tutuklamanın hukuki olmaması, tutukluluğun makul süreyi aşması, soruşturma dosyasına erişimin kısıtlanması, tahliye taleplerini ve itirazlarını inceleyen sulh ceza hâkimliklerinin ve ağır ceza mahkemelerinin bağımsız ve tarafsız olmaması, tutukluluğa itiraz ve tahliye taleplerinin kısa sürede incelenmemesi, tutukluluk incelemelerinin hâkim/mahkeme önüne çıkarılmaksızın yapılmaması nedenleriyle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının; arama kararı nedeniyle özel hayata ve aile hayatına saygı hakkının, işe iade edilmeme nedeniyle çeşitli hakların; gözaltında avukatla görüştürülmeme ve savunma hakkının kısıtlanması nedenleriyle adil yargılanma hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 4/10/2017 tarihinde yapılmıştır.
3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.
4. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.
6. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık görüşünü bildirmiştir.
7. Başvurucu, Bakanlığın görüşüne karşı süresinde beyanda bulunmuştur.

III. OLAY VE OLGULAR

8. Başvuru formları ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ve Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) aracılığıyla erişilen bilgi ve belgeler çerçevesinde olaylar özetle şöyledir:

9. Türkiye 15 Temmuz 2016 tarihinde askerî bir darbe teşebbüsüyle karşı karşıya kalmış, bu nedenle 21/7/2016 tarihinde ülke genelinde olağanüstü hâl ilan edilmesine karar verilmiş ve olağanüstü hâl 19/7/2018 tarihine kadar birçok kez uzatılmıştır. Kamu makamları ve yargı organları -olgusal temellere dayanarak- bu teşebbüsün arkasında Türkiye'de çok uzun yıllardır faaliyetlerine devam eden ve son yıllarda Fetullahçı Terör Örgütü (FETÖ) ve/veya Paralel Devlet Yapılanması (PDY) olarak isimlendirilen bir yapılanmanın olduğunu değerlendirmişlerdir (*Aydın Yavuz ve diğerleri* [GK], B. No: 2016/22169, 20/6/2017, §§ 12-25).

10. Darbe teşebbüsü sırasında ve sonrasında ülke genelinde darbe girişimiyle bağlantılı ya da doğrudan darbe girişimiyle bağlantılı olmasa bile FETÖ/PDY'nin kamu kurumlarındaki örgütlenmesinin yanı sıra eğitim, sağlık, ticaret, sivil toplum ve medya gibi farklı alanlardaki yapılanmasına yönelik olarak Cumhuriyet başsavcılıkları tarafından soruşturmalar yürütülmüş; çok sayıda kişi hakkında gözaltı ve tutuklama tedbirleri uygulanmıştır (*Aydın Yavuz ve diğerleri*, § 51; *Mehmet Hasan Altan (2)* [GK], B. No: 2016/23672, 11/1/2018, § 12).

11. İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından başvurucuyla birlikte otuz beş kişi hakkında FETÖ/PDY'nin medya yapılanmasıyla bağlantılı oldukları gerekçesiyle soruşturma başlatılmıştır.

12. İstanbul 1. Sulh Ceza Hâkimliği 24/7/2016 tarihli kararı ile başvurucu hakkındaki soruşturma dosyasına ilişkin olarak "*soruşturmanın amacını tehlikeye düşürebileceği*" gerekçesiyle 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 153. maddesinin (2) numaralı fıkrası uyarınca başvurucunun müdafininin dosya içeriğini incelemesinin ve belgelerden örnek almasının kısıtlanmasına karar vermiştir.

13. Başvurucu, bu soruşturma kapsamında 26/7/2016 tarihinde gözaltına alınmıştır.

14. 29/7/2016 tarihinde İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığında hazır edilen başvurucunun burada Cumhuriyet savcısı tarafından ifadesi alınmıştır. Başvurucunun avukatının (zorunlu müdafii) da hazır bulunduğu ifade alma işlemi sırasında -ifade tutanağına göre- başvurucu, kendisine isnat edilen suçları anladığını belirtmiştir. Başvurucu ifadesinde "*Yargı muhabirliği yapmakta iken 2015 yılının Kasım ayından itibaren hafta bir köşe yazısı yazmaya başladım. 2016 yılı mart ayında gazeteye kayyum atanınca işime son verildi şuanda işsizim. Evimde yapılan arama işlemi sırasında bulunan Fethullah Gülen'e ait kitaplar piyasada satılan legal eserlerdir. Bulundurmanın suç unsuru olduğunu düşünmüyorum. Kaldı ki ben araştırmacı gazeteci olduğumdan her görüşten eserin evimde bulunmasından daha doğal bir durum söz konusu olamaz. Yine mesleğim gereği sosyal medyayı aktif olarak kullanmaktayım. Yapmış olduğum paylaşımlarda yine gazetecilik faaliyetine ilişkin haberlerin ve yorumlardan ibarettir. 12/07/2016 tarihli yeni Hayat gazetesinde telifli olarak yazdığım 'Tehlikenin Ne Kadar Farkındayız' başlıklı yazı ülkemizdeki yargı sisteminin eleştirilmesinden ibarettir. Kişilerin hukuki güvencesi olması gerektiğini vurgulayan bir yazıdır. Yazının okunabilirliğinin artması için çarpıcı vasıflı başlıklar atılması gayet doğaldır. Yine diğer paylaşımlarımda aynı vasıfta olup son dönemde gerçekleşen darbeye teşebbüs faaliyetini destekler nitelikte değildir. Geçmişten beri hukukçu kimliğimin de etkisiyle hiçbir zaman darbe faaliyetlerini destekler konumda olmadım. Her zaman karşı çıktım. İddia etmiş olduğunuz terör örgütünün faaliyetlerini sürdürmesine dair herhangi bir desteğim olmamıştır. Hakkında söz konusu terör örgütünden işlem yapılan H.K. ile kendisi hakkında 17-23 Aralık sürecinden sonra dava açılması nedeniyle adliye muhabiri*

olduğumdan dolayı tanıştık. Kendisiyle Zaman gazetesinde çalıştığım dönemde Samanyolu TV'nin genel yayın yönetmeni idi. Üzerime atılı suçlamayı kabul etmiyorum." şeklinde beyanda bulunmuştur.

15. Başvurucu 29/7/2016 tarihinde tutuklanması talebiyle İstanbul 1. Sulh Ceza Hâkimliğine sevk edilmiştir. Tutuklamaya sevk yazısında; kolluk tespiti, arama tutanakları ve açık kaynak araştırmaları dikkate alındığında suç şüphesinin varlığını gösteren olguların ve tutuklama nedeninin bulunduğu belirtilmiştir.

16. Başvurucu sorgusunda "*Üzerime atılı suçlamayı kabul etmiyorum ... savcılık ifadem ve içeriğinden de anlaşılacağı gibi yapmış olduğum gazetecilik faaliyeti dolayısıyla örgüt suçlamasından hakkımda soruşturma yürütüldüğünü öğrenmiş bulunmaktayım, yapmış olduğum iş sadece gazeteciliktir, 2002 yılında hukuk fakültesinde okurken Zaman gazetesi elime geçti ve bilinen bir gazete idi, haberciliğe yatkınlığım dolayısıyla iş başvurusunda bulundum ve işe alındım, bu süreç içerisinde adliye muhabirliği yaptım, Sultanahmet Adliyesi, Beşiktaş ve İstanbul Çağlayan Adliyelerinde Zaman gazetesi adına adliye muhabirliği yaptım, ergenekon ve balyoz davalarını takip ettim, buradaki maksadım adliye muhabirliğiydi, özel bir sebebi yoktu, bu süreç içerisinde her gazetecinin yaptığı gibi ergenekon davasını özetleyen kitabı yazdım ve söz konusu kitabı dava bittikten sonra yazdım, o süreçte siyasiler de dahil olmak üzere güncel bir davaydı, siyasiler takip ediyordu, ... bağımsız gazeteci olarak söz konusu süreci takip ettim, özel hayat olarak aleni olarak yaşayan bir insanım, özel hayatım derken buna gazetecilik mesleği de dahildir, ben hiçbir örgüte üye değilim, İstanbul Barosuna 2016 yılı Ocak ayında kayıt olarak avukatlık ruhsatını aldım, sadece baroya kayıtlıyım, gazetecilik faaliyeti esnasında yapmış olduğum faaliyetler dolayısıyla hakkımda davalar açıldı, yargılama yapıldı ve beraat ettim, zaman gazetesinde çalışırken FETÖ/PYD terör örgütü algısı söz konusu değildi, 2008 yılında Fethullah Gülen yapılanmasıyla ilgili açılan ceza davası beraatle sonuçlanmıştır, bu süreç içerisinde sadece gazetecilik yaptım, kamuoyunu bilgilendirdim, silahlı terör örgütünün üyesi değilim. Ben 2011 yılında örtündüm, bu süreç içerisinde kesinlikle hiçbir zaman baş örtümü çıkarmadım, yakalandığımda açık değilim, ailemin yanındaydım, kesinlikle yansıyan şekli ile çarpıtmadım. Ben bu süreç içerisinde twitter'deki profilimi değiştirmedim, üç yıldır siyah görüntüsüz profilimi kullanıyorum ... (24/3/2011, 5/5/2011 ve 28/5/2012 tarihli tweetleri okunmak suretiyle soruldu.) Evet bu tweetleri ben attım, bunun bir hata olduğunun ve gazetecilikle ilgi ve alakası olmadığını bilincindeyim, ayrıca muhataplarımdan da twitterde özür diledim. 17 Aralık soruşturmasından sonra Halk Bankası Genel Müdürü S.A.nın tahliyesine müteakip zaman gazetesinde yazı yazdığımı hatırlıyorum, ancak içeriğini hatırlamıyorum ... iddia edilen örgütün yapı ve işleyişiyle ilgili herhangi bir bilğim yoktur, belirttiğim gibi ben sadece gazetecilik yapıyordum, zaman gazetesine dahi zaman zaman giderdim, yayın politikası bizim işimiz değildir, kimse bize de sormazdı. İlkokulu köyümde okudum, ortaokulu devlet okulunda okudum, liseyi İzmir Mahum Hatun kız lisesinde okudum, özel lisedir, söz konusu okul Yamanlar lisesi olarak isim değiştirmişler, söz konusu yapıya yakın bir okul olarak kamuoyunda bilinmektedir, ben söz konusu okula kaydolduğumda o yapıya ait olduğumu bilmiyordum, ailem de bilmiyordu" şeklinde açıklamada bulunmuştur.*

17. Başvurucu, İstanbul 1. Sulh Ceza Hâkimliğinin 29/7/2016 tarihli kararıyla silahlı terör örgütüne üye olma suçundan tutuklanmıştır. Tutuklama gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Bu itibarla şüpheliler ... Hanım Büşra Erdal'in örgütün faaliyeti kapsamında yayın yapan yayın organlarında gazeteci ve muhabir olarak çalıştıkları, bu süreç içerisindeki

eylemleri, eylemlerindeki süreklilik ve tüm dosya kapsamı değerlendirildiğinde, bu şüphelilerin söz konusu terör örgütü ile organik bağlarının olduğu ve örgüt üyesi oldukları yönünde kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren somut delillerin mevcut olduğu, söz konusu silahlı terör örgütüne darbeye teşebbüs edilmesi ülke içerisinde oluşan ve oluşturulmak istenen kaos ortamı, şüphelilerin suç delillerini yok ederken yakalanması ve bu sebeple delilleri yok etme ihtimali şüphelilerin kaçma ihtimali nazar alındığında, Anayasanın 13. Maddesindeki hukuki düzenleme de değerlendirildiğinde Adli Kontrol Hükümlerinin yetersiz kalacağı kanaatine varıldığından şüphelilerin silahlı terör örgütüne üye olma suçundan CMK.'nin 100 ve devamı maddeleri gereğince tutuklanmalarına ... [karar verildi.]"

18. Başvurucu 5/8/2016 tarihinde tutuklama kararına itiraz etmiştir. İstanbul 2. Sulh Ceza Hâkimliği 18/8/2016 tarihinde, kararda usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmadığından itirazın reddine karar vermiştir.

19. İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından hazırlanan 16/1/2017 tarihli iddianameyle başvurunun silahlı terör örgütüne üye olma suçundan cezalandırılması istemiyle İstanbul 25. Ağır Ceza Mahkemesinde kamu davası açılmıştır.

20. İddianamede başvurunun örgüt ile iltisaklı Yamanlar Kolejinden mezun olduktan sonra hukuk fakültesine girdiği, öğrenci iken 2002 yılında Zaman gazetesinde çalışmaya başladığı, Ergenekon ve Balyoz davaları başta olmak üzere hukuk ve yargı gündemiyle ilgili haberler yaptığı, "*Kafası Karışanlar İçin Ergenekon*" ve "*Tescilli Yalanlar*" isimli kitapları yazdığı belirtilmiştir.

21. İddianamede FETÖ/PDY tarafından Türk Silahlı Kuvvetlerinin üst düzey komutanlarının tasfiye edilip örgüt mensuplarının yerleştirilmesi sürecinde başvurunun yazdığı yazılarla tasfiye sürecinin haklılığı yönünde kamuoyu oluşturmaya çalıştığı, attığı tweetlerle bu kişilerin ailelerinin tepkisini çektiği, sonrasında örgüte yönelik soruşturmaları *kumpas* olarak nitelendirip halk nezdinde itibarsızlaştırarak örgüt adına faaliyet gösterdiği, algı faaliyetlerinde bulunduğu basın kuruluşlarıyla ilgili olarak örgütle irtibatları sebebiyle soruşturmalar yapıldığı, Zaman gazetesine kayyum atanması sürecinde yapılan protestolara bizzat katıldığı, örgüt adına algı operasyonunda bulunduğu ve örgüt üyesi olduğu ileri sürülmüştür. Bu kapsamda başvurunun sosyal medya paylaşımlarına ve köşe yazılarına yer verilmiştir. Bu paylaşımlar ve yazılar iddianamede alıntılanan kısmıyla şöyledir:

- 24/3/2011 tarihli "*Şimdi Silivri'de olmak vardı, balyoz kadınları... Filan, haber merkezinden daha eğlenceli be*" şeklindeki tweeti

- 5/5/2011 tarihli "*Balyoz kadınları hep sarışın ya, kim kimin eşi karıştırıyorduk. Eşlerinin resmi basılı olan t-shirt giymişler. İşimiz kolaylaştı*" şeklindeki tweeti

- 28/5/2012 tarihli "*Twitterda promosyon zamanı! Her 500. takipçime bir günlük Silivri'de konaklama, mahkemeyi gezme, duruşma izleme, sabah kahvaltısı, öğle yemeği (:*" şeklindeki tweeti

- 10/7/2016 tarihli "*Fuhuş casusluk hikaye, yalan ise.. Kesin bu Narin hologramla komutanlığa girmiştir*" şeklindeki tweeti

- 12/7/2016 tarihli "Makbul olmayan gazeteciler Baransu, Karaca'dan sonra Tarık Toros.. Aleni göz göre göre bir suç uydurma vakası, tehlikenin ne kadar farkındayız? şeklindeki tweeti,

- 17/7/2016 tarihinde T24 sitesinden alıntılanarak ve örgüt liderinin de röportaj yapar şekildeki fotoğrafını koyarak "Gülen: Uluslararası bir komisyon darbeyi araştırırsın sonucunu şimdiden kabul ediyoruz" şeklindeki paylaşımı

- Zaman gazetesine kayyum atanması sürecinde "kayyum kararının kendisi bir suç metni. İftira, sıfır delil ve yorumla kayyum atamış İstanbul 6. Sulh Ceza hakimi F.K." ; "Kayyımları hukukçular derneğinden atamışlar, 2'sini tanyorum biri de hukuk fakültesinden arkadaşımın eşi. Reziller." ; "Zaman'ın da bağlı olduğu Feza Gazetecilik'e atanan kayyımlar: S.Ş., Av. T.K. ve Av. M.İ., maaşları: 10 Bin TL" ; "Zaman medya destanı yazdı, kendi destanını yazıyor" ; "ZamanSusturulamaz sana yol vermeyen rüzgar sıkılsın" ; "Doğru yoldasın, doğrusun hak olandasın ne gam!!! #ZamanSusturulamaz" ; "Aşağılık kimselere karşı dimdik ayaktaım #ZamanSusturulamaz" ; "Diz çökmedik bu da dert olsun. Yol uzun Zaman'ın yolu bizim yolumuz" ; "Allah var gam yok #ZamanSusturulamaz" ; "A.T.A.: ellerindeki kağıtlarda (kayyum kararı) hukuk adına hiçbir şey yok." ; "Ş.A. Türkiye'nin bugün 3. Dünya diktatörlüğüne götürülmek istenmesi benim kuşağım adına inanılmaz bir durum" ; "A.B.: bu gazeteye bir şey olmaz, bu gazetenin sahibi sizlersiniz, okurları olarak sahibisiniz" ; "A.B: haberi duyduğumda inanamadım. Türkiye'nin en büyük gazetesi. Hukuk mücadelesine devam edeceğiz" şeklindeki tweetleri veya retweetleri

- 21/2/2013 tarihli Zaman gazetesindeki haberi şu şekildedir:

"Mütalaa aşamasına gelmiş davada 835 tanığın dinlenmesini istiyorlar. Ergenekon davası sona yaklaşırken, bir taraftan mahkemeyi basma girişimleri yapılıyor, diğer taraftan da tanıkların dinlenmediği gerekçesiyle kamuoyunda 'hukuka aykırı yargılama' algısı oluşturulmaya çalışılıyor. 'Tanık dinleme' tartışması, ilk Balyoz davasında gündeme getirilmişti şimdi de Ergenekon davasının baş konusu. 18 Şubat günü 577'ncisi yapılan Ergenekon duruşmasında, tutuklu sanık İ.B. eski Genelkurmay Başkanı I.K. ve eski kuvvet komutanlarının tanık olarak dinlenmesi talebi mahkemece reddedildi. Tanık dinleme talepleri yapıldıktan sonra karar için duruşmaya ara verildiğinde bazı avukatlar 'talep reddedilecek, bu kesin' diye konuşuyorlardı. Reddedilmesi beklenen bir talep niye yapılır? Şu an olduğu gibi Ergenekon davası üzerinde şaibe oluşturmak için olduğu anlaşılıyor..."

- 21/3/2013 tarihli Zaman gazetesindeki haberi şu şekildedir:

"Ergenekon: 'Delilden sanığa' ulaşılan en büyük terör soruşturması. Ergenekon, bugüne kadar yapılmış en büyük terör örgütü soruşturması. 12 Haziran 2007'de Ümraniye'de bir evde 27 el bombasının bulunmasıyla başlayan süreç, en son eski Genelkurmay Başkanı İ.B.nin tutuklanmasına kadar uzandı. Soruşturma ve dava boyunca sanıklar, avukatları ve onları destekleyen bir kısım medya tarafından bu soruşturmanın bir 'tertıp' ve 'kurmaca' olduğu ifade edildi. Bu iddia, temel savunma argümanlarından biri oldu. Ama savcılığın mütalaaada ortaya koyduğu deliller ışığında gerçeğin bununla ilgisi yok. Çünkü esas hakkındaki mütalaaadan, 'Ergenekon' soruşturmasında 'delilden sanığa (şüpheliye)' gitme yöntemiyle yapılmış en büyük terör örgütü soruşturması açıkça görülüyor. Sanıkların ve delillerin irtibatları güçlü şekilde sıralanıyor ..."

- 3/9/2013 tarihli Zaman gazetesindeki haberi şu şekildedir:

"Ergenekon davasıyla başlayan Türkiye'nin darbe ve darbelerle mücadelesinin son ve büyük halkası 28 Şubat postmodern davası. Ergenekon davası ile 'darbe planları yapan ve darbe için kaos oluşturan' derin yapıyı, 'Balyoz' ile 2002-2003 yılında aktif olan cuntayı yargılayan Türk yargısı, 12 Eylül referandumundan sonra 30 yıllık 12 Eylül darbelerini hakim karşısına çıkardı. Bu süreçte eksik kalan en önemli ayaklardan biri de 28 Şubat postmodern darbesiydi. O davanın mimarları da dün ilk kez hakim karşısına çıktı ..."

- Zaman gazetesindeki 17/12/2015 tarihli ve "Mahkeme kararı değil, Tahşiye iftirasına delil uydurma çabası" başlıklı yazısı şu şekildedir:

"Tahşiye davası, hizmet hareketine yönelik yapılan cadı avının 'sembolik' dosyası oldu. Havuz medyası haberleriyle başlatılan 'kumpas' suçlamalarında iddianameye dönüştürülen ilk dosya Tahşiye iken, yine AKP hükümetinin uluslar arası bir hukuk firmasına para ödeyerek, hizmet hareketi aleyhine ABD'de açtığı davaya da konu edildi... 'Kumpas' iddiasının odağındaki bu dosya, önceki gün Bakırköy 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nce karara bağlandı. Mahkeme, Tahşiye sanıklarının terör örgütü suçlamasından beraat ettirirken, ruhsatsız silah bulundurmaktan ise hapis cezası verdi. Bu karar şaşırtıcı olmadı ..."

- Yeni Hayat gazetesindeki 8/7/2016 tarihli ve "Asıl Mankurt Kim?" başlıklı yazısı şu şekildedir:

"Hizmet hareketine yönelik cadı avı, yolsuzluk iddialarının ortasındaki iktidar partisi liderinin miting meydanlarında hedef göstermesi ve nefret söylemleriyle başladı. Havuz medyası eliyle yayılan bu nefret söylemlerinin bir sonraki adresi 'paralel torbası'na atılanlar hakkında hazırlanan iddianameler oldu. AKP savcılarının altına imza attıkları metinlerde akla hayale gelmedik iftira ve hakaretler yer aldı ... En mide bulandırıcı iftiralar ise 25 Aralık yolsuzluk ve rüşvet soruşturmasından 'darbe teşebbüsü' çıkarmayı kendine görev edinmiş iddianamede var..."

- Zaman gazetesindeki 19/2/2016 tarihli ve "Okullar hangi örgüte, ne silah sağlamış ki kayyım atanıyor?" başlıklı yazısı şu şekildedir:

"Holdinglere el koymalar, eğitim kurumlarını ele geçirmeye kadar ulaştı. Darbe süreçlerinden daha ağır bir şekilde temel hak ve özgürlüklerin ihlal edildiği bu süreçte, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun (CMK) 133'üncü maddesi defalarca hukuksuz bir şekilde uygulanarak adeta gasp rejimine kılıf yapılıyor. Son olarak Anadolu 1. Sulh Ceza Hakim B.A., 'silahlı örgüt veya örgütlere silah sağlama suçları kapsamında kalabileceği kanaati' ile Türkiye'nin başarılı eğitim kurumlarının bağlı olduğu şirketlere 'kayyım' atadı. Hukuk mantığının ve vicdanın bitiş noktası!..."

- Zaman gazetesindeki 22/2/2016 tarihli ve "Bankasya için ahlaksız teklif" başlıklı yazısı şöyledir:

"Ortaklar önceki gün 'Bank Asya'yı satmıyoruz' diyen bir açıklamayla bu baskıya karşı irade ortaya koydu. Açıklamada dikkat çeken önemli bir konu da bankanın nasıl satılmak istendiğine dair bilgilerdi. TMSF'den banka ortaklarına 'dilediği bedelde, dilediği şartlarda, dilediği kişiye, cezai ve hukuki sorumluluğu olmayacak şekilde' bir satış talebi sunulmuş. Lamu cimi yok bu baştan sona 'ahlaksız' bir teklif. Borçlar Kanunu madde 27, yapılacak sözleşmenin hukuka, kamu düzenine, kişilik haklarına ve ahlaka aykırı olmayacağını düzenler. Bu emredici bir düzenlemedir. Buna aykırı yapılan sözleşme de hukuken geçersizdir..."

- 13/3/2016 tarihinde *Zamanaustralia.com* adresinde yayımlanan "*Bu ülkede ölümler dahi güvende değil*" başlıklı yazısı şu şekildedir:

" ... Zaman ise, hayattaki son özgür basın kalelerinden biri yani 30 yıllık gazeteciliğini korumak, onun mezara sokulmasını engellemek için 2 yıldır direndi. 14 Aralık 2014'te yüzlerce polis gazeteye baskın yaparak genel yayın yönetmeni E.D.yi gözaltına aldı. Zaman direndi. 9 Ekim 2015'te bu kez Today's Zaman'ın yöneticisi B.K. için polis baskını oldu, bu hukuksuz girişime karşı çıkıldı. Güvenlik güçleri, 11 Kasım 2015'te Zaman'ın matbaasında yasal olarak basılan Özgür Bugün gazetesinin 3 nüshasını teslim almak için tomalar ve helikopter eşliğinde baskına geldi. Yazı işlerine kadar çıkma cüreti gösterildi, buna da tepki verildi. 'Bunların niyeti kötü, hukuk, kanun dinlemiyorlar, kurtuluş yok' deyip teslim bayrağı çekmeden haksız ve hukuksuz uygulamalara karşı durdu. Her zaman hukuku, evrensel hukuk ilkelerini, Anayasayı ve Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası hukuk metinlerini hatırlattı. İktidarı, hukuk devleti zeminine davet etti. Sağlam bir zemindeyseniz, onu bırakıp çürük zemine atlamak delilik olur. Onun yerine çürük zemindekini sağlam zemine çağırıp kurtuluş yolu gösterirsiniz. Zaman da bunu yaptı. Hep beraber batmak yerine hep beraber kurtulmak için yol gösterdi. Hakikati söyleme cesaretiyle basın özgürlüğüne sahip çıktı.

Türkiye Cumhuriyeti devletinde bu kadar kısa sürede bu kadar polis baskını ve iktidar baskıyla karşı karşıya kalmış başka bir medya grubu yoktur. Bütün bunlara rağmen en son 4 Mart 2016'da Sulh ceza hakiminin Zaman'a kayyım atadığı haberi geldi. Gece yarısına doğru binden fazla terör, özel tim ve çevik kuvvet polisi ile gazete binasına baskın oldu. Başlarındaki üç kayyım ile basın özgürlüğünün tabutuna son çiviye çakmaya geliyorlardı bu kez. Zaman'ın yanında ise ne dış güçler ne de farklı bir kesim, sadece -vefalı, inançlı okurları vardı. Yalnız ve güzel bir topluluk. Başörtülü, eli teşbihi! kadınlar gazetesine sahip çıkıyordu. Kadın, yaşlı, çocuk demeden acımasızca biber gazı, plastik mermi ve su ile müdahale ettiler. Gazetenin M kapısını kırıp girdiler.

Bir iftirayı gizli bir isme tanık' adı altında söyleyip delile dönüştürerek, kanunen yetkili ve görevli olmayan bir hakimlikten alınan karar ile 'modern bir gasp' sistemi olan kayyım ataması gerçekleştirildi. İlk günkü manşet ve yayınlara bakılırsa, bu bir havuz laştırma girişimiydi. Tek emelleri sağır edici bir suskunluk yaratmak. Halkın, toplumun kulağının dibinde patlatılan bir bomba gibiydi kayyım ataması. Sonrasında duyulan ise sadece havuz şırıltıları. Şimdi basın özgürlüğü mezarında. Demokrat kesimlerce bu hukuksuzluklara direnme olmayacaksa yapılacak tek şey kalyon geriye; basın özgürlüğünün mezarına duvar örmek, Çünkü bu ülkede ölümler bile güvende değil ..."

-Yeni Hayat gazetesindeki 12/7/2016 tarihli ve "*Tehlikenin ne kadar farkındayız?*" başlıklı yazısı şöyledir:

"Gazeteciler özel kin ve garaz kapsamında hedef alınıp, hapse tıkalıyor. 'Makbul gazeteci' sınıfından olmayanlar için durum daha zor. Değil günler ya da aylar, yıllarca hapiste kalıyorlar. Aynı gazeteciler M.B. ve H.K. da olduğu gibi. M.B., Balyoz darbe planı belgelerini haber yaptığı için 16 aydır tutuklu. Samanyolu TV Genel Müdürü H.K. hapiste neredeyse 2 yılını dolduruyor. Şimdi onlara üçüncü isim olarak gazeteci T.T. eklenmek isteniyor ..."

- Yeni Hayat gazetesindeki 13/7/2016 tarihli "*Sansür ve Karanlık odadaki kara kedi*" başlıklı yazısı şu şekildedir:

"... Asıl sorumlu, o istihbarat ve güvenlik yetkililerini koordine eden, yöneten siyasi irade. O siyasi irade ki, ülkede insanlar katledilirken, güvenlik tehdidi had safhadayken

emrindeki yetkililere Hizmet Hareketi'ne gönül verenler başta olmak üzere insanları 'paralel' diye yaftalayıp, cadı avı yaptırıyor. O irade ki, IŞİD terör örgütünün faaliyetlerini engellemek yerine ulusal yayın yapan gazetelerin internet sitelerini kapattırıyor. Yeni Hayat Gazetesi'nin sitesi yaklaşık iki haftadır erişime yasak. Ulaştırma Bakanı iken sansürcülüğü ile tanınan B.Y., başbakan yapınca ayağının tozuyla iki gazetenin sitesini kapattırdı. Ortadaki en basitiyle görevi kötüye kullanma suçu, ama asıl olarak basın özgürlüğü ve halkın haber alma hakkının engellenmesi suretiyle Anayasa ihlali. Dolaylı olarak da IŞİD terör örgütüne destek görüntüsü ortaya çıkıyor. TİB kanuni görevini yapmayıp siteyi açmayınca son çare başbakanlıktan TİB'e kadar suç duyurusunda bulunuldu. Bu ülkede basın özgürlüğü ve hukuk arayışı, samanlıkta iğne aramaktan zor. Savcılığa başvurmak, karanlık bir odada olmayan kara kediyi aramak gibi. Ama o kedi bulunacak."

- Yeni Hayat gazetesindeki 14/7/2016 tarihli ve "Yüksek ama başı eğik bir yargı" başlıklı yazısı şu şöyledir:

"Türkiye'de ilk kez kararlarından dolayı tutuklanan birinci derece hakimler Metin Özçelik ve Mustafa Başer'in Yargıtay 16. Ceza Dairesi'nde 6'uncu duruşması vardı. 300'den fazla kişi alabilecek kapasitede büyük bir salon ve geniş koltuklar... Yargılama şekliyle normal adli mahkemelerden daha rahat bir ortam. Savcı kürsüsünün heyetten ayrı ve biraz daha aşağıda yer alması da görüntü olarak olması gerekene daha yakın. Daire Başkanı, 'Herkesin geçmiş bayramını tebrik ediyoruz.' diyerek duruşmayı açtı. Yani görüntü iyi. Duruşma başlıyor ve bakıyorsunuz görüntü var ama ses yok. Kocaman boş salonda hakimlerin yakınları ve birkaç meslektaşıyla az sayıda gazeteci var. İzleyici bölümünde en önde hakim Özçelik'in annesi, arkasında Mustafa Başer'in annesi oturuyor. Dikkatlice duruşmayı seyrediyorlar. Bu kadar küçük izleyici grubunun başında bellerinde silahlar olan güvenlik görevlileri koğuş ağası gibi dikiliyor. Gözleri izleyicilerin ellerinde, gazetecilerin yazdıklarında. Her hareket gözetleniyor. Salonda dolaşarak arada bir seyirci ya da gazetecinin başına gidip telefonları kontrol ediliyor. Devamlı bir göz hapsi..."

- Yeni Hayat gazetesindeki 15/7/2016 tarihli ve "Kelepçesine aşık Türk yargısı" başlıklı yazısı şu şekildedir:

"Tutuklu hâkimler M.Ö. ve M.B.nin yargılandığı davayı ilk kez izleyebildim. Cadı avı davaları öyle fazla ki hepsine birden yetişmek imkansız. Buna rağmen davayı bugüne kadar takip edememiş olmak bir ayıp benim adıma. Türkiye'de ilk kez hiçbir illegal işlemi olmayan iki hakim, tek somut delil gösterilmeden, kapı komşusu yargı mensubu, yemek istediği pideci 'kurye' gösterilerek sahte delille yazılmış bir iddianame ile 'terörist' diye yargılanıyorlar. Hakim M.Ö.nün anlatımıyla verdikleri kanuna uygun tahliye kararı sonrası diğer yargı mensuplarına gözdağı için tutuklandılar. Bu açıdan onların davası Türk yargısına, tüm yargı mensuplarının iradelerine, kanaatlerine geçirilmiş birer kelepçe hükmünde..."

22. İddianamede ayrıca yapılan aramalarda, M. Fettullah Gülen tarafından yazılan "Mefkure Yolculuğu, Kur'ân'ın altın ikliminde, Kemali Ruhumuzu Ararken, İnancın Gölgesinde, Ruhumuzun Heykelini dikerken, Kalbin Solukları, Sohbeti Canan, Ölümsüzlük İksiri, Buhranlar Anaforunda İnsan, Gurbet Ufukları, Sonsuz Nur-1 , Sonsuz Nur- 2, Yaşatma ideali, Kader, Buhranlı günler ve Ümit Atlasımız, Ölüm Ötesi Hayat, Sohbet Atmosferi, Kırık Testi" isimli 18 adet kitabın başvuruçudan ele geçirildiği belirtilmiştir.

23. İddianame İstanbul 25. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 1/2/2017 tarihinde kabul edilmiş ve dava Mahkemenin E.2017/67 sayılı dosyası üzerinden yürütülmeye başlanmıştır.

24. İstanbul 25. Ağır Ceza Mahkemesince yapılan yargılamanın ilk duruşması 27/3/2017 tarihinde başlamış, 31/3/2017 tarihine kadar devam etmiştir. 31/3/2017 tarihinde İstanbul 25. Ağır Ceza Mahkemesi, başvuru dâhil yirmi bir sanığın tahliyesine karar vermiştir. Tahliye kararının gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Sanıklar ... Hanım Büşra Erdal'in üzerilerine atılı suçun vasfı ve mahiyeti, mevcut delil durumu, suç vasfının ileride sanıklar lehine değişme ihtimali, sabit ikametgah sahibi olmaları ve tüm dosya kapsamı dikkate alınarak sanıklar ve müdafilerinin tahliye taleplerinin kabulü ile başka suçtan tutuklu ve hükümlü değiller ise bu suçtan bihakkın tahliyelerine, bu hususun temin için Cezaevi Müdürlüğüne müzekkere yazılmasına, tahliyelerine karar verilen sanıklar hakkında CMK.nun 109-3-a maddesi kapsamında yurt dışına çıkış yasağı adli kontrol hükümlerinin uygulanmasına ... [karar verildi.]"

25. İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı 31/3/2017 tarihinde tahliye kararına itiraz etmiştir. İtirazda; başvuru ve tahliyesine karar verilen diğer sanıkların 17-25 Aralık sürecinde örgüt lehine algı operasyonu amacıyla yayınlar yaptıkları, yine aynı amaçla sosyal medyada çok sıklıkla paylaşımlarda buldukları, örgütün sosyal medya algı operasyonunun önemli ayağını oluşturan "Fuatavni" isimli Twitter hesabı ile ilgili olarak sıklıkla paylaşımlar yaparak algı operasyonları yaptıkları, sanıklardan bazılarının özellikle 15 Temmuz darbe girişimi öncesi darbenin gerçekleşeceği anlamına gelen paylaşımlar yaptıkları, darbe girişimi sonrası örgüt lehine ve darbe girişiminin örgüt ile ilgisinin olmadığı şeklinde kamuoyu algısı oluşturmak amacıyla yine sosyal medyada paylaşımlarda buldukları, sanıklar bakımından örgüt üyeliğini gösteren devamlılık, suç kastı ve eylem yoğunluğunun bulunduğu, dosyada mevcut açık kaynak araştırmalarının, tanık beyanlarının ve elde edilen diğer delillerin bu hususu gösterdiği, sanıklar hakkındaki delillerin şu aşamada tam olarak toplanmadığı ve bu yönüyle tahliye kararlarının usul ve yasaya aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

26. İstanbul 26. Ağır Ceza Mahkemesi 31/3/2017 tarihinde Cumhuriyet Başsavcılığının itirazını kabul ederek başvuru hakkında yakalama emri çıkartılmasına karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"Sanıklar ... Hanım Büşra Erdal'in üzerlerine atılı suçların vasfı ve mahiyetleri, atılı suçların işlendiğini gösterir kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren somut delillerin mevcut olması, sanıkların atılı suçu gerçekleştirme şekilleri ve kasıtlarının yoğunluğu, yasada söz konusu suçlara ilişkin düzenlenen cezaların alt ve üst sınırları itibari ile ve sanıkların kaçma şüphelerinin bulunması hususları bütün olarak değerlendirildiğinde tutuklama tedbirinin ölçülü olduğu anlaşılmalıdır, Cumhuriyet savcısının itirazın kabulüne,

Sanıklar ... Hanım Büşra ERDAL ... haklarında CMK 94. ve devamı maddeleri gereğince yakalama emri düzenlenmesine ve haklarında yeteri kadar yakalama emri çıkartılmasına ... [karar verildi.]"

27. Yakalama müzekkeresine istinaden İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi 1/4/2017 tarihinde başvuru tutuklanmasına karar vermiştir. Tutuklama kararının gerekçesinin ilgili bölümü şöyledir:

"Sanıklar Hanım Büşra Erdal ... üzerlerine atılı suçların vasfı ve mahiyetleri, atılı suçların işlendiğini gösterir kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren somut delillerin mevcut olması, sanıkların atılı suçu gerçekleştirme şekilleri ve kasıtlarının yoğunluğu, yasada söz konusu suçlara ilişkin düzenlenen cezaların alt ve üst sınırları itibari ile ve sanıkların kaçma şüphelerinin bulunması hususları bütün olarak değerlendirildiğinde sanıkların CMK 100 madde gereğince ayrı ayrı tutuklanmalarına ... [karar verildi.]"

28. İstanbul 25. Ağır Ceza Mahkemesi 25/8/2017 tarihinde başvuruçunun tutukluluk hâlinin devamına karar vermiştir.

29. Başvuruçunun bu karara yaptığı itiraz, İstanbul 26. Ağır Ceza Mahkemesince 20/9/2017 tarihinde reddedilmiştir. Anılan karar 26/9/2017 tarihinde başvuruçuya tebliğ edilmiştir.

30. Başvuruçucu 4/10/2017 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

31. 6/2/2018 tarihli duruşmada sanıklara ait dijital materyallerin incelenmesi sonucu hazırlanan bilirkişi raporu Mahkemeye sunulmuştur.

32. Savcılık; aynı tarihli duruşmada esas hakkındaki mütalaasını sunmuştur. Esas hakkındaki mütalaada başvuruçunun 21 yaşından itibaren 2002 ile 2016 yılları arasında 14 yıl Zaman gazetesinde, 2016 yılı sonrasında Yarına Bakış gazetesinde çalıştığı, yapılan aramada elde edilen cep telefonu üzerinde yapılan inceleme sonucunda düzenlenen bilirkişi raporunda (11/1/2018 tarihli) belirtildiği üzere telefonunda "FETÖ/PDY örgütünün lideri olan Fetullah Gülen'in yaşadığı Pensilvanya ziyaretinden şükürle bahsedilmesi, Pensilvanya'nın gurbet mi vatan mı olduğu düşüncesinin birbirine karıştığı şeklindeki duyguların ifadesi, Ayşegül Sbt olarak kayıtlı kişi ile örgütün sohbet toplantıları olarak periyodik şekilde düzenlediği örgütsel toplantılara katılma hususundaki iletişim, A.T. ve S.K. olarak kayıtlı iki ayrı numara ile maktube yemeği, maktube yemeği yenilmeden şakirt olunamayacağı, örgütün kurumu olan Gazeteciler ve Yazarlar Vakfı'ndan abi ve ablalar tarafından Pensilvanya'ya götürülme, ablalarla program yapılması" gibi tamamı örgüt ritüelleri ve dili ile oluşturulan mesaj içeriklerinin bulunduğu, Twitter üzerinden yaptığı paylaşımlarla örgüt adına sistematik olarak algı faaliyetlerinde bulunduğu ileri sürülmüştür.

33. İstanbul 25. Ağır Ceza Mahkemesi 8/3/2018 tarihli kararıyla başvuruçunun silahlı terör örgütüne üye olma suçundan 6 yıl 3 ay hapis cezası ile cezalandırılmasına ve tutukluluğunun devamına karar vermiştir. Mahkûmiyet kararının gerekçesinin ilgili bölümü şöyledir:

"Sanıktan ele geçirilen cep telefonunun incelenmesi sonucu bilirkişi raporunda belirtildiği üzere sanık, FETÖ/PDY örgütünün lideri olan Fetullah Gülen'i yaşadığı Pensilvanya'da ziyaret etmiş ve bu ziyaretten şükürle bahsetmiştir. Pensilvanya'nın gurbet mi vatan mı olduğu düşüncesinin birbirine karıştığı şeklindeki duyguların ifadesi sanığın terör örgütüne ve örgüt elebaşısına bağlılığını ortaya koymaktadır. Ayşegül Sbt olarak kayıtlı kişi ile örgütün sohbet toplantıları olarak periyodik şekilde düzenlediği örgütsel toplantılara katılma hususundaki yazışmalar, A.T. ve S.K. olarak kayıtlı iki ayrı numara ile maktube yemeği, maktube yemeği yenilmeden şakirt olunamayacağı, örgütün kurumu olan Gazeteciler ve Yazarlar Vakfı'ndan abi ve ablalar tarafından Pensilvanya'ya götürülme, ablalarla program yapılması' şeklindeki yazışmalar tamamen örgüt jargonuna uygun, örgüt ritüelleri ve dili ile oluşturulan mesajlardır.

Sanığın iddianamede belirtilen ve kendisine aidiyeti sanık tarafından kabul edilen çok sayıda yazı ve twit şeklindeki paylaşımlarında FETÖ/PDY silahlı terör örgütünü övücü hükümeti ve Cumhurbaşkanı'na çok sert bir dille eleştirir içerikler bulunduğu, sanığın anılan örgütün fikir ve ideolojisine paralel olarak örgüte destek verdiği, özellikle;

...

[Bu kısımda başvurucunun iddianamedeki yazı ve paylaşımlarına yer verilmiştir.]

...

Sanık Hanım Büşra Erdal, FETÖ/PDY terör örgütüne ait Zaman gazetesinde 2002 yılından 2015 yılına kadar muhabir olarak, bu tarihten sonra köşe yazarı olarak çalışmış ve kayyum atandıktan sonra da örgüt ile bağıni koparmayarak Zaman Gazetesi'nin eski çalışanlarının bir araya gelerek kurmuş oldukları Yarına Bakış isimli gazetede çalışmalarına devam etmiştir. Gizliliği, tedbirli hareketi temel davranış biçimi kabul eden, kuruluşundan itibaren örgütlenme ve varlığını sürdürmede temel hareket tarzı olarak gizliliği, sızmayı esas alan örgütün, medya organlarının ana gövdesini oluşturan kadrosunun bütünüyle örgüt doktrinini ve stratejisini benimseyen, ideolojik motivasyonu üst seviyede olan ve lideri tarafından gösterilen nihai hedefe odaklanmış örgüt üyelerinden oluştuğu, kamu kurumlarına, sivil toplum örgütlerine, siyasi partilere, kısacası tüm toplumsal alanlara farklı görünümde altında, hukuk dışı yöntemleri de kullanarak üyelerini sızdıran, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ne ve Türk Halkı'nın bütününe ait kurumları ele geçirmeyi temel hareket tarzı olarak kabul eden örgütün kendisine ait kurumlara ve yapılara daimi çalışan ve yönetici olarak örgüt dışından birilerinin girmesine izin vermesinin beklenemeyeceği, bu anlamda zaafiyet içerisinde olmasının örgütün ilk günlerinden bu güne kadar geçen sürede izlediği yol ve yöntemlere, tüm toplumun gözü önünde gerçekleşen olgulara ve hayatın doğal akışına aykırı olduğu, FETÖ/PDY Silahlı Terör Örgütü içerisinde faaliyet göstermeyen, örgüt üyesi olmayan bir kişinin örgütün medya yapılanması içerisinde ve özellikle en yaygın, en uzun süreli medya organlarında uzun süreli istihdam edilmeyeceği, yayın politikası üzerinde etkinlik gösterebilecek yönetici konumunda görev verilmeyeceği, profesyonel çalışma hayatlarının tamamını ya da önemli bir kısmını bu medya organlarında geçiren, dönüp dolaşp yine örgütün medyasında çalışan veya örgüt medyasında sorumlu düzeyinde bulunan sanıkların örgütün varlığını bilmeden ve örgüt ile organik bağları olmadan klasik bir işveren ve çalışan durumunda oldukları, geçimlerini temin maksadıyla bu iş yerinde çalıştıkları yönündeki savunmalarına itibar edilmesinin mümkün olmadığı, bunun yanısıra sanığın örgütün finans kaynağı olan Bank Asya hesabını aktif olarak kullandığı, Yenibosna şubelerinde hesapları bulunduğu, yukarıya alıntı yapılan twitlerinde örgütün temel amaç ve fikirleri doğrultusunda hükümeti ve Cumhurbaşkanı'nı halk nezdinde küçük düşürmeyi, Türkiye Cumhuriyeti Hükümetini Uluslararası platformda zor duruma düşürmeyi, örgütü, örgüt üyelerini ve örgüt liderlerini sempatik göstermeyi, örgüt aleyhine yapılan soruşturmaları ve soruşturma yapanları itibarsızlaştırmayı amaçladığı, yazdığı kitaplar, yazılar ve attığı twitlerle de örgütün amacı doğrultusunda açık paylaşımlar ve propaganda yaparak kastını ve örgüt hiyerarşisi içinde bulunduğunu, FETÖ/PDY terör örgütüne ve örgüt elebaşısı Fethullah Gülen'e bağlılığını açıkça ortaya koyduğu, elde edilen cep telefonundaki mesaj içeriklerinin de örgüt ile irtibatını desteklediği, yapılan aramada sanığın örgüt liderinin çok sayıda kitabını bulundurduğu, Zaman Gazetesine kayyum atanması sürecinde yapılan protestolara bizzat katıldığı, tüm bu delillerin sanığın örgüt hiyerarşisi içerisinde bulunduğunu desteklediği görülmektedir.

Yukarıda açıklanan deliller ışığında sanık Hanım Büşra Erdal'ın örgüt üyeliği açısından eylemlerinde süreklilik, çeşitlilik ve yoğunluk unsurlarının gerçekleştiği, sanığın FETÖ/PDY'nin fikir ve ideolojisini benimseyerek bu doğrultuda faaliyetler içerisinde olduğu, silahlı terör örgütü FETÖ/PDY'nin etkin bir üyesi olduğunun kabulü gerektiği kanaatiyle sanığın TCK'nun 314/2 maddesi uyarınca cezalandırılmasına karar verilmiştir."

34. İlk derece mahkemesi kararına karşı istinaf yoluna başvurulmuştur. İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 2. Ceza Dairesi 22/10/2018 tarihli ilamıyla istinaf başvurusunun esastan reddine karar vermiştir.

35. İstinaf mahkemesi kararına karşı da temyiz yoluna başvurulmuştur. Yargıtay 16. Ceza Dairesi 16/3/2020 tarihinde hükmü onamıştır.

36. Öte yandan Zaman gazetesine kayyum atanmasından sonra başvuruçunun sözleşmesi feshedilmiştir. Başvuruçunun işe iade istemiyle açtığı dava 21/6/2016 tarihinde Bakırköy 21. İş Mahkemesince kabul edilmiş ve başvuruçunun işe iadesine karar verilmiştir. UYAP aracılığıyla erişilen bilgi ve belgeler çerçevesinde söz konusu davanın henüz kesinleşmediği anlaşılmaktadır.

IV. İLGİLİ HUKUK

37. 5271 sayılı Kanun'un "*Yakalama emri ve nedenleri*" kenar başlıklı 98. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Soruşturma evresinde çağrı üzerine gelmeyen veya çağrı yapılamayan şüpheli hakkında, Cumhuriyet savcısının istemi üzerine sulh ceza hâkimi tarafından yakalama emri düzenlenebilir. Ayrıca, tutuklama isteminin reddi kararına itiraz halinde, itiraz mercii tarafından da yakalama emri düzenlenebilir.

(2) Yakalanmış iken kolluk görevlisinin elinden kaçan şüpheli veya sanık ya da tutukevi veya ceza infaz kurumundan kaçan tutuklu veya hükümlü hakkında Cumhuriyet savcıları ve kolluk kuvvetleri de yakalama emri düzenleyebilirler.

(3) Kovuşturma evresinde kaçak sanık hakkında yakalama emri re'sen veya Cumhuriyet savcısının istemi üzerine hâkim veya mahkeme tarafından düzenlenir.

(4) Yakalama emrinde, kişinin açık eşkâli, bilindiğinde kimliği ve yüklenen suç ile yakalandığında nereye gönderileceği gösterilir."

38. 5271 sayılı Kanun'un "*Tutuklama nedenleri*" kenar başlıklı 100. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren somut delillerin ve bir tutuklama nedeninin bulunması halinde, şüpheli veya sanık hakkında tutuklama kararı verilebilir. İşin önemi, verilmesi beklenen ceza veya güvenlik tedbiri ile ölçülü olmaması halinde, tutuklama kararı verilemez.

(2) Aşağıdaki hallerde bir tutuklama nedeni var sayılabilir:

a) Şüpheli veya sanığın kaçması, saklanması veya kaçacağı şüphesini uyandıran somut olgular varsa.

b) Şüpheli veya sanığın davranışları;

1. Delilleri yok etme, gizleme veya değiştirme,

2. Tanık, mağdur veya başkaları üzerinde baskı yapılması girişiminde bulunma,

Hususlarında kuvvetli şüphe oluşturuyorsa.

(3) Aşağıdaki suçların işlendiği hususunda kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı halinde, tutuklama nedeni var sayılabilir:

a) 26.9.2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda yer alan;

...

11. Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar (madde 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315),

...

(4) Sadece adli para cezasını gerektiren suçlarda veya vücut dokunulmazlığına karşı kasten işlenenler hariç olmak üzere hapis cezasının üst sınırı iki yıldan fazla olmayan suçlarda tutuklama kararı verilemez."

39. 5271 sayılı Kanun'un "Tutuklama kararı" kenar başlıklı 101. maddesi şöyledir:

"(1) Soruşturma evresinde şüphelinin tutuklanmasına Cumhuriyet savcısının istemi üzerine sulh ceza hâkimi tarafından, kovuşturma evresinde sanığın tutuklanmasına Cumhuriyet savcısının istemi üzerine veya re'sen mahkemece karar verilir. Bu istemlerde mutlaka gerekçe gösterilir ve adli kontrol uygulamasının yetersiz kalacağını belirten hukukî ve fiili nedenlere yer verilir.

(2) (Değişik: 2/7/2012-6352/97 md.) Tutuklamaya, tutuklamanın devamına veya bu husustaki bir tahliye isteminin reddine ilişkin kararlarda;

a) Kuvvetli suç şüphesini,

b) Tutuklama nedenlerinin varlığını,

c) Tutuklama tedbirinin ölçülü olduğunu,

gösteren deliller somut olgularla gerekçelendirilerek açıkça gösterilir. Kararın içeriği şüpheli veya sanığa sözlü olarak bildirilir, ayrıca bir örneği yazılmak suretiyle kendilerine verilir ve bu husus kararda belirtilir.

(3) Tutuklama istenildiğinde, şüpheli veya sanık, kendisinin seçeceği veya baro tarafından görevlendirilecek bir müdafinin yardımından yararlanır.

(4) Tutuklama kararı verilmezse, şüpheli veya sanık derhâl serbest bırakılır.

(5) Bu madde ile 100 üncü madde gereğince verilen kararlara itiraz edilebilir."

40. 5271 sayılı Kanun'un "Cumhuriyet savcısının tutuklama kararının geri alınmasını istemesi" kenar başlıklı 103. maddesi şöyledir:

"(1) Cumhuriyet savcısı, şüphelinin adli kontrol altına alınarak serbest bırakılmasını sulh ceza hâkiminden isteyebilir. Hakkında tutuklama kararı verilmiş şüpheli ve müdafii de aynı istemde bulunabilirler.

(2) Soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısı adli kontrol veya tutuklamanın artık gereksiz olduğu kanısına varacak olursa, şüpheliyi re'sen serbest bırakır. Kovuşturmaya yer olmadığı kararı verildiğinde şüpheli serbest kalır."

41. 5271 sayılı Kanun'un "*Şüpheli veya sanığın salıverilme istemleri*" kenar başlıklı 104. maddesi şöyledir:

"(1) Soruşturma ve kovuşturma evrelerinin her aşamasında şüpheli veya sanık salıverilmesini isteyebilir.

(2) Şüpheli veya sanığın tutukluluk hâlinin devamına veya salıverilmesine hâkim veya mahkemece karar verilir. Bu kararlara itiraz edilebilir.

(3) Dosya bölge adliye mahkemesine veya Yargıtaya geldiğinde salıverilme istemi hakkındaki karar, bölge adliye mahkemesi veya Yargıtay ilgili dairesi veya Yargıtay Ceza Genel Kurulunca dosya üzerinde yapılacak incelemeden sonra verilir; bu karar re'sen de verilebilir."

42. 5271 sayılı Kanun'un "*Şüpheli veya sanığın salıverilme istemleri*" kenar başlıklı 104. maddesinin (2) numaralı fıkrasının 1/2/2018 tarihli ve 7079 sayılı Kanun'un 88. maddesiyle değiştirilmeden önceki hâli şöyledir:

"Şüpheli veya sanığın tutukluluk hâlinin devamına veya salıverilmesine hâkim veya mahkemece karar verilir. Ret kararına itiraz edilebilir."

43. 5271 sayılı Kanun'un "*Usul*" kenar başlıklı 105. maddesi şöyledir:

"103 ve 104 üncü maddeler uyarınca yapılan istem üzerine, merciince Cumhuriyet savcısı, şüpheli, sanık veya müdafinin görüşü alındıktan sonra, üç gün içinde istemin kabulüne, reddine veya adli kontrol uygulanmasına karar verilir. (Ek cümle: 24/11/2016-6763/23 md.) 103 üncü maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesi uyarınca yapılan istemler hariç olmak üzere örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlar bakımından bu süre yedi gün olarak uygulanır. (Ek cümle: 11/4/2013-6459/15 md.) Duruşma dışında bu karar verilirken Cumhuriyet savcısı, şüpheli, sanık veya müdafinin görüşü alınmaz. Bu kararlara itiraz edilebilir."

44. 5271 sayılı Kanun'un "*Tutukluluğun incelenmesi*" kenar başlıklı 108. maddesi şöyledir:

"(1) Soruşturma evresinde şüphelinin tutukevinde bulunduğu süre içinde ve en geç otuzar günlük süreler itibarıyla tutukluluk hâlinin devamının gerekip gerekmeyeceği hususunda, Cumhuriyet savcısının istemi üzerine sulh ceza hâkimi tarafından 100 üncü madde hükümleri göz önünde bulundurularak, şüpheli veya müdafii dinlenilmek suretiyle karar verilir.

(2) Tutukluluk durumunun incelenmesi, yukarıdaki fıkra da öngörülen süre içinde şüpheli tarafından da istenebilir.

(3) Hâkim veya mahkeme, tutukevinde bulunan sanığın tutukluluk hâlinin devamının gerekip gerekmeyeceğine her oturumda veya koşullar gerektirdiğinde oturumlar arasında ya da birinci fıkra da öngörülen süre içinde de re'sen karar verir."

45. 5271 sayılı Kanun'un "*Kanun yollarına başvurma hakkı*" kenar başlıklı 260. maddesi şöyledir:

"(1) Hâkim ve mahkeme kararlarına karşı Cumhuriyet savcısı, şüpheli, sanık ve bu Kanuna göre katılan sıfatını almış olanlar ile katılma isteği karara bağlanmamış,

reddedilmiş veya katılan sıfatını alabilecek surette suçtan zarar görmüş bulunanlar için kanun yolları açıktır.

(2) (Değişik: 18/6/2014-6545/73 md.) Ağır ceza mahkemelerinde bulunan Cumhuriyet savcuları, ağır ceza mahkemesinin yargı çevresindeki asliye ceza mahkemelerinin; bölge adliye mahkemesinde bulunan Cumhuriyet savcuları, bölge adliye mahkemelerinin kararlarına karşı kanun yollarına başvurabilirler.

(3) Cumhuriyet savcısı, sanık lehine olarak da kanun yollarına başvurabilir."

46. 5271 sayılı Kanun'un "İtiraz olunabilecek kararlar" kenar başlıklı 267. maddesi şöyledir:

"Hâkim kararları ile kanunun gösterdiği hâllerde, mahkeme kararlarına karşı itiraz yoluna gidilebilir."

47. 5271 sayılı Kanun'un "Karar" kenar başlıklı 271. maddesinin (4) numaralı fıkrası şöyledir:

"Merciin, itiraz üzerine verdiği kararları kesindir; ancak ilk defa merci tarafından verilen tutuklama kararlarına karşı itiraz yoluna gidilebilir."

48. 23/3/2005 tarihli ve 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun'a 6572 sayılı Kanun'un 45. maddesiyle eklenen geçici 9. madde şöyledir:

"31/12/2019 tarihine kadar, asliye ceza mahkemelerinde yapılan duruşmalarda Cumhuriyet savcısı bulunmaz ve katılma hususunda Cumhuriyet savcısının görüşü alınmaz. Ancak, verilen hükümler ile tutuklamaya veya salıverilmeye ilişkin kararlara karşı Cumhuriyet savcısının kanun yoluna başvurabilmesi amacıyla dosya Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir."

V. İNCELEME VE GEREKÇE

49. Mahkemenin 9/6/2020 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Kişi Hürriyeti ve Güvenliği Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddialar

1. Gözaltı İşleminin Hukuka Aykırı Olduğuna ve Gözaltı Süresinin Aşıldığına İlişkin İddia

a. Başvurucunun İddiaları

50. Başvurucu; atılı suç açısından makul şüphenin varlığını gösteren maddi olgular bulunmadan gözaltına alındığını, suç şüphesi olmaksızın dört gün gözaltında kaldığını belirterek kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

b. Değerlendirme

51. Anayasa Mahkemesi, kanunda öngörülen gözaltı süresinin aşıldığı veya yakalama ve gözaltına alınmanın hukuka aykırı olduğu iddiaları ile olağanüstü hâl şartları

altında geçici bir süre için azami olarak otuz güne kadar uygulanan gözaltı süresinin uzunluğunun makul olup olmadığı şikâyetlerine ilişkin olarak bireysel başvurunun incelendiği tarih itibarıyla asıl dava sonuçlanmamış da olsa 5271 sayılı Kanun'un 141. maddesinde öngörülen tazminat davası açma imkânının tüketilmesi gereken etkili bir hukuk yolu olduğu sonucuna varmıştır (*Hikmet Kopar ve diğerleri* [GK], B. No: 2014/14061, 8/4/2015, §§ 64-72; *Hidayet Karaca* [GK], B. No: 2015/144, 14/7/2015, §§ 53-64; *Günay Dağ ve diğerleri* [GK], B. No: 2013/1631, 17/12/2015, §§ 141-150; *İbrahim Sönmez ve Nazmiye Kaya*, B. No: 2013/3193, 15/10/2015, §§ 34-47; *Neslihan Aksakal*, B. No: 2016/42456, 26/12/2017, §§ 30-37). Somut olayda başvuru sahibinin bu kapsamda kalan iddiaları bakımından anılan kararlardan ayrılmayı gerektiren bir durum mevcut değildir.

52. Açıklanan gerekçelerle başvurunun bu kısmının *başvuru yollarının tüketilmemesi* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Tutuklamanın Hukuki Olmadığına İlişkin İddia

a. Başvurucunun İddiaları ve Bakanlık Görüşü

53. Başvurucu; kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren deliller bulunmadan gazetecilik faaliyetleri ve temel hakların kullanımını niteliğinde olan eylemleri nedeniyle tutuklandığını, tutuklama nedenlerinin gösterilmediğini, adli kontrol tedbirinin neden yetersiz kalacağını ortaya konulmadığını, itiraz mercii karar vermeden iki gün önce hakkında yakalama emri çıkarıldığını, mevzuata aykırı bir şekilde özgürlüğünden yoksun bırakıldığını belirterek kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Başvurucu ayrıca örgütle iltisaklı bir okulda okumasının suçlamaya konu edildiğini, FETÖ/PDY'ye yönelik olarak Yargıtay tarafından 2008 yılında verilen kararlar suç oluşturmadığı belirtilen faaliyetlerin delil olarak gösterildiğini ve suçlama konusu yapıldığını belirtip bir gazeteci olarak herhangi bir somut delil olmadan suçlanmasının şeref ve itibarına yönelik bir saldırı olduğunu, buna karşın FETÖ/PDY'nin ilk defa 26/5/2016 tarihli Millî Güvenlik Kurulu kararıyla terör örgütü olduğunun açıklandığını, bu tarihten önceki eylemler nedeniyle terör örgütü üyeliği suçlaması yapıldığını, isnat edilen eylemlerin o tarihlerde suç oluşturmadığını, bu eylemlere dayalı olarak tutuklanıp yargılanmasının ceza kanunlarının geçmişe yürümezliği ve suç ve cezaların kanuniliği ilkesine aykırı olduğunu belirterek kişi hürriyeti ve güvenliği ile eğitim haklarının ve aynı fiilden dolayı iki kez yargılanmama ve kanunların geriye yürümezliği ilkelerinin ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

54. Öte yandan başvuru sahibini; tahliye kararının hemen uygulanmadığını, tahliyesine karar verildikten sonra fiilen ceza infaz kurumundan serbest bırakılmadan tekrar tutuklandığını, tahliye kararına itirazın mümkün olmamasına karşın yapılan itiraz üzerine tutuklandığını belirterek kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

55. Başvurucu; Zaman gazetesinde çalışmış olmasının, sosyal medya paylaşımlarının ve bazı yazılarının suçlamaya dayanak yapılarak tutuklandığını, arama sırasında evinde bulunan ve piyasada serbest şekilde satılan ve şiddete teşvik içermeyen kitapların suç delili olarak gösterilip tutuklanmasına konu edildiğini belirterek ifade ve basın özgürlüğünün; çalıştığı gazeteyle el konulması sonrasında gerçekleştirilen protestolara sosyal medya üzerinden destek vermesinin suçlamaya konu edildiğini belirterek barışçıl toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

56. Bakanlık görüşünde, başvurucunun tutuklama şartları oluşmamasına rağmen tutuklandığına ilişkin şikâyeti ile suça konu eylemlerin gazetecilik faaliyeti kapsamında olduğuna ilişkin iddiasıyla sınırlı olmak üzere görüş verilmesinin uygun olacağı belirtilmiştir. Bu kapsamda başvurucu hakkında verilen tutuklama kararında açıklanan gerekçeler, iddianameyle başvurucuya isnat edilen eylemler ile bu eylemlere ilişkin olarak dayanılan delillerin içeriği dikkate alındığında tutuklamaya esas alınan delillerin objektif bir gözlemciyi, başvurucunun üzerine atılı terör örgütüne üye olma suçunu söz konusu örgütün medya yapılanmasında görev almak suretiyle işlediği konusunda ikna edecek yeterlilikte olduğu ve tutuklama anında da makul şüphenin bulunduğu, yapılan incelemelerin tutukluluğunun incelenmesi usulüne uygun olarak süresinde ve yetkili mercilerce yapıldığı, tutuklamaya dair verilen kararlara ilişkin gerekçeler kapsamında başvurucunun tutukluluğunun keyfi olduğunun savunulamayacağı ileri sürülmüştür. İfade ve basın özgürlüğünün ihlal edildiği şikâyetiyle ilgili olarak ise tutuklama yönünden yapılan değerlendirmeler dikkate alındığında bu şikâyet açısından farklı bir sonuca varılmasını gerekli kılan bir durumun olmadığı belirtilmiştir.

57. Başvurucu, Bakanlık görüşüne karşı beyanında başvuru dilekçesindeki iddialarını yinelemiştir.

b. Değerlendirme

58. Anayasa'nın "*Temel hak ve hürriyetlerin sınırlanması*" kenar başlıklı 13. maddesi şöyledir:

"Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz."

59. Anayasa'nın "*Temel hak ve hürriyetlerin kullanılmasının durdurulması*" kenar başlıklı 15. maddesi şöyledir:

"Savaş, seferberlik, sıkıyönetim veya olağanüstü hallerde, milletlerarası hukuktan doğan yükümlülükler ihlâl edilmemek kaydıyla, durumun gerektirdiği ölçüde temel hak ve hürriyetlerin kullanılması kısmen veya tamamen durdurulabilir veya bunlar için Anayasada öngörülen güvencelere aykırı tedbirler alınabilir."

Birinci fıkrada belirlenen durumlarda da, savaş hukukuna uygun fiiller sonucu meydana gelen ölümler dışında, kişinin yaşama hakkına, maddî ve manevî varlığının bütünlüğüne dokunulamaz; kimse din, vicdan, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz ve bunlardan dolayı suçlanamaz; suç ve cezalar geçmişe yürütülemez; suçluluğu mahkeme kararı ile saptanuncaya kadar kimse suçlu sayılamaz."

60. Anayasa'nın "*Kişi hürriyeti ve güvenliği*" kenar başlıklı 19. maddesinin birinci fıkrası ile üçüncü fıkrasının birinci cümlesi şöyledir:

"Herkes, kişi hürriyeti ve güvenliğine sahiptir."

...

Suçluluğu hakkında kuvvetli belirti bulunan kişiler, ancak kaçmalarını, delillerin yokedilmesini veya değiştirilmesini önlemek maksadıyla veya bunlar gibi tutuklamayı zorunlu kılan ve kanunda gösterilen diğer hallerde hâkim kararıyla tutuklanabilir."

61. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). Başvurucunun bu bölümdeki iddialarının tutuklamanın hukuki olmadığına yönelik olduğu değerlendirilmiş ve Anayasa'nın 19. maddesinin üçüncü fıkrası bağlamındaki kişi hürriyeti ve güvenliği hakkı kapsamında incelenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

i. Uygulanabilirlik Yönünden

62. Anayasa Mahkemesi, olağanüstü yönetim usullerinin uygulandığı dönemlerde alınan tedbirlere ilişkin bireysel başvuruları incelerken Anayasa'nın 15. maddesinde ortaya konulan temel hak ve özgürlüklere ilişkin güvence rejimini dikkate alacağını belirtmiştir. Buna göre olağanüstü bir durumun bulunması ve bunun ilan edilmesinin yanı sıra bireysel başvuruya konu temel hak ve özgürlüklere müdahale teşkil eden tedbirin olağanüstü durumla bağlantılı olması hâlinde inceleme Anayasa'nın 15. maddesi uyarınca yapılacaktır (*Aydın Yavuz ve diğerleri*, §§ 187-191).

63. Soruşturma mercilerince başvurucuya yöneltilen ve tutuklama tedbirine konu olan suçlama, başvuru darbe teşebbüsünün arkasındaki yapılanma olduğu belirtilen FETÖ/PDY'nin üyesi olduğu iddiasıdır. Anayasa Mahkemesi, anılan suçlamanın olağanüstü hâl ilanını gerekli kılan olaylarla ilgili olduğunu değerlendirmiştir (*Selçuk Özdemir* [GK], B. No: 2016/49158, 26/7/2017, § 57).

64. Bu itibarla başvuru hakkında uygulanan tutuklama tedbirinin hukuki olup olmadığına incelenmesi Anayasa'nın 15. maddesi kapsamında yapılacaktır. Bu inceleme sırasında öncelikle başvuru tutuklanmasının başta Anayasa'nın 13. ve 19. maddeleri olmak üzere diğer maddelerinde yer alan güvencelere aykırı olup olmadığı tespit edilecek, aykırılık saptanması hâlinde ise Anayasa'nın 15. maddesindeki ölçütlerin bu aykırılığı meşru kılıp kılmadığı değerlendirilecektir (*Aydın Yavuz ve diğerleri*, §§ 193-195, 242; *Selçuk Özdemir*, § 58).

ii. Kabul Edilebilirlik Yönünden

(1) Genel İlkeler

65. Tutuklamanın hukukiliğinin incelenmesinde dikkate alınacak genel ilkeler için bkz. *Şahin Alpay*, [GK] B. No: 2016/16092, 11/1/2018, §§ 77-91.

(2) İlkelerin Olaya Uygulanması

66. Somut olayda öncelikle başvuru tutuklanmasının kanuni dayanağının olup olmadığına belirlenmesi gerekir. Başvuru, FETÖ/PDY ile bağlantısının bulunduğu iddiasıyla terör örgütüne üye olma suçundan 5271 sayılı Kanun'un 100. maddesi uyarınca tutuklanmıştır.

67. Anılan suç 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda suç olarak düzenlenmiş ve bir yaptırıma (hapis cezasına) bağlanmıştır. Bu yönüyle başvuru hakkında uygulanan tutuklama tedbirinin kanuni dayanağı bulunmaktadır.

68. Öte yandan başvuru, yargılandığı davada tahliyesine karar verildikten sonra Cumhuriyet savcısı tarafından yapılan itiraz üzerine yeniden tutuklandığını, buna karşılık tahliye kararına itiraz edilmesinin mümkün olmadığını ileri sürmektedir.

69. Somut olayda başvuru tahliyesine karar verilmesi sonrasında bu karara yönelik itiraz edilmesi üzerine itiraz mercii tarafından -tahliye kararının kaldırılarak-başvuru hakkında (yeniden) tutuklama kararı verilmesi söz konusudur. Buradaki tutuklama kararı esasen tahliye kararının itiraz mercii tarafından kaldırılması üzerine hürriyetten yoksun bırakılmaya devam edilmesini sağlamaya yönelik bir işleve sahiptir. Dolayısıyla anılan karar bir şüpheli veya sanığın yeniden tutuklanmasına değil de tutukluluğun devam ettirilmesine yöneliktir. Bu çerçevede somut olayın koşullarının *Abdullah Kılıç* (B. No: 2016/25356, 8/1/2020) kararından farklı olduğunun belirtilmesi gerekir. Zira anılan karara konu olayda başvuru tahliyesine karar verildikten sonra Savcılık tarafından başlatılan yeni bir soruşturma kapsamında tutuklanmıştır.

70. Bu bağlamda başvuru tahliyesine karar verildikten sonra tahliye kararına Cumhuriyet savcısının itiraz etme yetkisinin (itiraz tarihi itibarıyla) bulunup bulunmadığının belirlenmesi, itiraz mercii tarafından verilen bir kararın tutukluluğun devam ettirilmesinin kanuni bir dayanağının bulunup bulunmadığının tespiti bakımından önem taşımaktadır.

71. Anayasa Mahkemesince de birçok kararda belirtildiği üzere hukuk kurallarının yorumlanmasında -Anayasa'ya bariz şekilde aykırı olarak keyfilik bulunması, bunun temel hak ve özgürlüklerin ihlaline sebebiyet vermesi hâli dışında ceza muhakemesi kurumlarına ilişkin olanlar da dâhil olmak üzere kanun hükümlerinin yorumu ve bunların somut olaylara uygulanması derece mahkemelerinin takdir yetkisi kapsamındadır (*Mehmet Haberal*, B. No: 2012/849, 4/12/2013, § 77; *Süleyman Bağrıyanık ve diğerleri*, B. No: 2015/9756, 16/11/2016, B. No: § 223).

72. 5271 sayılı Kanun'un "*Yakalama emri ve nedenleri*" kenar başlıklı 98. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ikinci cümlesinde "... tutuklama isteminin reddi kararına itiraz halinde, itiraz mercii tarafından da yakalama emri düzenlenebilir." denmektedir. Anılan hükümden tutuklama isteminin reddi kararına karşı itiraz yolunun açık olduğu ve mercinin bu inceleme sonucunda yakalama emri düzenleyebileceği anlaşılmaktadır.

73. Öte yandan aynı Kanun'un "*Tutuklama nedenleri*" kenar başlıklı 100. maddesinin (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde tutuklama kararının verilmesi için gerekli olan koşullar düzenlenmiş, ikinci cümlesinde ise ölçsüz olması hâlinde tutuklama kararı verilmeyeceği ifade edilmiştir. Maddenin (2) numaralı fıkrasında tutuklama nedeni olarak varsayılabilir durumlar belirtilmiş, (3) numaralı fıkrada da tutuklama nedeninin olduğu varsayılabilir suçlara dair bir listeye yer verilmiştir. (4) numaralı fıkra ise tutuklama yasağı olan durumları düzenlemiştir.

74. 5271 sayılı Kanun'un "*Tutuklama kararı*" kenar başlıklı 101. maddesinin (1) numaralı fıkrasında tutuklama kararının veriliş şekline dair hükümler bulunmaktadır. Maddenin (2) numaralı fıkrasında tutukluluğa ilişkin kararlarda belirtilecek hususlar

konusunda hükümler yer almaktadır. Maddenin (3) numaralı fıkrası müdafî yardımından yararlanmayı düzenlerken (4) numaralı fıkrada tutuklama kararı verilmediğinde şüpheli veya sanığın derhal serbest bırakılacağı ifade edilmiştir. (5) numaralı fıkrada ise *"Bu madde ile 100 üncü madde gereğince verilen kararlara itiraz edilebilir."* denilmiştir.

75. Buna göre kanun koyucunun 5271 sayılı Kanun'un 101. maddesinin (5) numaralı fıkrasında itiraz edilebilecek kararları düzenlerken yalnızca tutuklama kararına değil 100. ve 101. maddeler kapsamında verilecek tüm kararlara karşı itiraz yolunu açık tuttuğuna dikkat çekmek gerekir. Bu bağlamda tutuklama yasağının bulunması veya ölçüsüz olduğunun değerlendirilmesi nedeniyle tutuklama talebinin reddedilmesi hâlinde bu kararlara karşı itiraz yoluna başvurulabilecektir.

76. Diğer taraftan 5271 sayılı Kanun'un *"Cumhuriyet savcısının tutuklama kararının geri alınmasını istemesi"* kenar başlıklı 103. maddesinin (1) numaralı fıkrasında Cumhuriyet savcısının şüphelinin adli kontrol altına alınarak serbest bırakılmasını sulh ceza hâkiminden isteyebileceği, hakkında tutuklama kararı verilmiş olan şüpheli veya müdafinin de aynı istemde bulunabileceği belirtilmiştir. Kanun'un 104. maddesinde de yukarıda ifade edildiği üzere *"Şüpheli veya sanığın salıverilme istemleri"* düzenlenmiştir. *"Cumhuriyet savcısının tutuklama kararının geri alınmasını istemesi"* ile *"Şüpheli veya sanığın salıverilme istemleri"* hususunda *"Usul"*ün düzenlendiği 105. maddede ise Cumhuriyet savcısı veya şüpheli ya da sanık tarafından yapılacak serbest bırakma taleplerinin inceleme yöntemine dair esaslar yer almış ve maddenin son cümlesinde *"Bu kararlara itiraz edilebilir."* denilmiştir. Dolayısıyla soruşturma aşamasında Cumhuriyet savcısı, şüpheli veya müdafii tarafından yapılan serbest bırakma taleplerine ilişkin kararların yanı sıra kovuşturma aşamasında sanık tarafından yapılan serbest bırakma taleplerine ilişkin kararlara karşı da itiraz yolunun açık olduğu kabul edilmelidir.

77. 5271 sayılı Kanun'un *"Tutukluluğun incelenmesi"* kenar başlıklı 108. maddesinde tutukluluğun soruşturma ve kovuşturma aşamalarında resen incelenmesine ilişkin hükümler yer almaktadır. Burada da soruşturma aşamasında tutukluluğun incelenmesinin Cumhuriyet savcısının yanı sıra şüpheli tarafından da istenebileceği, hâkim veya mahkemenin sanığın tutukluluk hâlinin devamının gerekip gerekmeyeceğine her oturumda veya koşullar gerektirdiğinde oturumlar arasında karar vereceği söylenmektedir.

78. Diğer taraftan 5271 sayılı Kanun'un *"İtiraz olunabilecek kararlar"* kenar başlıklı 267. maddesinde *"Hâkim kararları ile kanunun gösterdiği hâllerde, mahkeme kararlarına karşı itiraz yoluna gidilebilir."* denilmiştir. Böylelikle tutukluluğa ilişkin olanlar da dâhil olmak üzere hâkim tarafından verilen tüm kararların ve kanunun gösterdiği durumlarda mahkeme kararlarının itiraza tabi olduğu ifade edilmiş bulunmaktadır.

79. Son olarak itiraz üzerine verilecek kararların düzenlendiği 5271 sayılı Kanun'un *"Karar"* kenar başlıklı 271. maddesinin (4) numaralı fıkrasında mercinin itiraz üzerine verdiği kararların kesin olduğu ancak ilk defa merci tarafından verilen tutuklama kararlarına karşı itiraz yoluna gidilebileceği belirtilmiştir. Buna göre itiraz mercii tarafından bir tutuklama kararı verilmesi mümkündür. İşin mahiyeti gereği böyle bir kararın ancak tutuklama talebinin kabul edilmemesine veya serbest bırakmaya dair bir karara karşı itirazda bulunulması hâlinde itiraz mercii tarafından verilmesi söz konusu olabilir. Bu bağlamda anılan hükmün de tutuklamama veya serbest bırakma kararlarına karşı itiraz yolunun bulunduğuna işaret ettiği söylenebilir.

80. Ayrıca 5320 sayılı Kanun'un geçici 9. maddesinde asliye ceza mahkemelerinde yapılan duruşmalarda Cumhuriyet savcısı bulunmayacağı hüküm altına alınırken verilen hükümler ile tutuklamaya veya salıverilmeye ilişkin kararlara karşı Cumhuriyet savcısının kanun yoluna başvurabilmesi amacıyla dosyanın Cumhuriyet başsavcılığına gönderileceği ifade edilmiştir. Anılan hükmün de kovuşturma aşamasında mahkemece verilen serbest bırakma kararlarına karşı Cumhuriyet savcısının -duruşmaya katılmasa bile- itiraz yoluna başvurabileceğini ifade ettiği görülmektedir.

81. Yukarıda yer alan hükümler birlikte dikkate alındığında gerek soruşturma veya kovuşturma aşamalarında hâkim veya mahkeme tarafından verilen tutukluluğa ilişkin kararlara karşı itiraz yolunun açık olduğu söylenebilir. Bu bağlamda kovuşturma aşamasında mahkemece verilen tahliye/tutukluluğun devamı kararlarına karşı Cumhuriyet savcısının itiraz yoluna başvurabileceği ve itiraz üzerine verilen tutuklama kararının kanuni dayanaktan yoksun bulunmadığı yönündeki derece mahkemelerinin değerlendirmelerinin keyfi ve temelsiz olduğunun söylenemeyeceği açıktır. Nitekim anılan hususa ilişkin tartışmalara son vermek amacıyla 20/11/2017 tarihli ve 696 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 93. maddesiyle 5271 sayılı Kanun'un 104. maddesinin (2) numaralı fıkrasının son cümlesinde yer alan "*Ret kararına*" ibaresi "*Bu kararlara*" şeklinde değiştirilmiş ve bu hüküm 7079 sayılı Kanun'un 88. maddesiyle aynen kabul edilerek kanunlaşmıştır.

82. Bu yönüyle başvurucu hakkında uygulanan ve yargılama aşamasında verilen tahliye kararının Cumhuriyet savcısının itirazı üzerine kaldırılması suretiyle sürdürülen tutuklama tedbirinin kanuni dayanağı bulunmaktadır.

83. Kanuni dayanağı bulunduğu anlaşılan tutuklama tedbirinin meşru bir amacının olup olmadığı ve ölçülülüğü incelenmeden önce tutuklamanın ön koşulu olan suçun işlendiğine dair kuvvetli belirtinin bulunup bulunmadığının değerlendirilmesi gerekir.

84. Somut olayda tutuklama kararında tüm şüpheliler hakkında kuvvetli suç şüphesi de dâhil olmak üzere tutuklama koşulları yönünden ortak değerlendirme yapılmıştır. Tutuklama kararında başvurucu yönünden hangi yazı veya sosyal medya paylaşımının ya da hangi delilin terör örgütüne yardım kapsamında olduğuna ilişkin bir değerlendirmede bulunulmamıştır. İddianamede; FETÖ/PDY tarafından Türk Silahlı Kuvvetlerinin üst düzey komutanlarının tasfiye edilip örgüt mensuplarının yerleştirilmesi sürecinde başvurusunun yazdığı yazılarla tasfiye sürecinin haklılığı yönünde kamuoyu oluşturmaya çalıştığı, attığı tweetlerle bu kişilerin ailelerinin tepkisini çektiği, sonrasında örgüte yönelik soruşturmaları *kumpas* olarak nitelendirip halk nezdinde itibarsızlaştırarak örgüt adına faaliyet gösterdiği, algı faaliyetlerinde bulunduğu basın kuruluşlarıyla ilgili olarak örgütle irtibatları sebebiyle soruşturmalar yapıldığı, Zaman gazetesine kayyum atanması sürecinde yapılan protestolara bizzat katıldığı, örgüt adına algı operasyonunda bulunduğu ve örgüt üyesi olduğu ileri sürülmüştür. Bu kapsamda başvurusunun sosyal medya paylaşımlarına ve köşe yazılarına yer verilmiştir.

85. Söz konusu yazıların suça ilişkin kuvvetli bir belirti niteliğinde olup olmadığının belirlenmesinde yazıların kimin tarafından kaleme alındığı, bağlamı, yazılardaki ifadeler ile yazıların kaleme alındığı ve yayımlandığı koşulların birlikte dikkate alınması gerekir. Başvurusunun Zaman gazetesi yazarı olması ve yazılarının Zaman gazetesinde yayımlanmış olması tek başına kuvvetli suç şüphesinin varlığını göstermese de Zaman gazetesinin FETÖ/PDY ile irtibatı bulunan bir yayın organı olduğunun birçok soruşturma ve

kovuşturma belgesinde ifade edilmesi nedeniyle bu hususun tümüyle gözardı da edilmemesi gerekir. Nitekim Anayasa Mahkemesi de *İlhan İşbilen* (B. No: 2016/3704, 29/5/2019, § 49), *Mehmet Özdemir* (B. No: 2017/37283, 29/11/2018, § 84), *Mustafa Ünal* (B. No: 2017/21149, 28/11/2018, § 62) ve *Fevzi Yazıcı* (B. No: 2016/59786, 13/9/2018, § 49) kararlarında başvuruçuların Zaman gazetesinde genel müdür, genel yayın yönetmeni, Ankara temsilcisi veya görsel yönetmen-grafik tasarım sorumlusu olarak görev yapmasını örgütsel ilişki bağlamında, kuvvetli belirti değerlendirmesinde dikkate almıştır.

86. Kamu makamlarının FETÖ/PDY'ye yönelik olarak bu yapılanmanın hem kamudaki hem de sivil alandaki etkinliğini önlemeye yönelik tedbirler aldıkları dönemde başvuruçunun sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımların ve daha sonra FETÖ/PDY ile bağlantılı olması dolayısıyla kapatılan Zaman ve Yenihayat gazetelerindeki yazılarının bu yapılanmayı övücü, bu yapılanmanın faaliyetlerini meşru göstermeyi ve yapılanmaya yönelik yürütülen soruşturmaları sonuçsuz bırakmayı hedefleyici nitelikte görülmesinin ve bu hususların başvuruçunun ile FETÖ/PDY arasındaki ilişkiyi ortaya koyan bir olgu olarak değerlendirilmesinin keyfi olduğu söylenemeyecektir.

87. Kişilerin savunduğu bazı görüşlerin terör örgütünün söylem ve görüşleriyle benzerlik göstermesi hatta kimi noktalarda örtüşmüş olması bu görüşlerin terörle bağlantılı suçlar bakımından her durumda kuvvetli suç belirtisi olarak kabul edilmesini gerekli kılmaz. Bununla birlikte başvuruçunun yukarıda yer verilen yazılarının yazıların yayımlandığı gazetenin niteliği, yazılarda kullanılan üslup ve ifadeler ile yazıların bağlamı birlikte dikkate alındığında başvuruçunun kamu makamlarının FETÖ/PDY'nin millî güvenlik üzerinde tehdit oluşturduğunu değerlendirdikleri bir dönemde, bu tehdidin önlenmesi amacıyla aldıkları her bir tedbire karşı sistematik bir şekilde tepki verici bir tutum takındığı söylenebilir (Benzer yönde bkz. *Mümtazer Türköne*, B. No: 2017/17839, 27/11/2019, §§ 61-62). Öte yandan başvuruçunun yazıları ve paylaşımlarıyla ortaya koyduğu bu tutumunu darbe teşebbüsüne kadar devam ettirmesi de dikkate alındığında soruşturma mercilerinin bu yazı ve paylaşımları suçun işlendiğine dair kuvvetli bir belirti olarak değerlendirmeleri temelsiz ve keyfi bir yaklaşım olarak görülmemiştir (benzer yönde bkz. *Atilla Taş*, B. No: 2016/30220, 29/5/2019, § 88).

88. Diğer taraftan başvuruçunun hakkında uygulanan tutuklama tedbirinin meşru bir amacının olup olmadığının değerlendirilmesi gerekir. Bu değerlendirmede, tutuklama kararının verildiği andaki genel koşullar gözardı edilmemelidir.

89. Darbe teşebbüsü sonrasında teşebbüsle veya FETÖ/PDY ile bağlantılı suçlara ilişkin soruşturmalarda, delillerin sağlıklı bir şekilde toplanabilmesi ve soruşturmaların güvenlik içinde yürütülebilmesi için tutuklama dışındaki koruma tedbirlerinin yetersiz kalması söz konusu olabilir. Yine FETÖ/PDY ile bağlantılı kişilerin teşebbüs sırasında veya sonrasında ortaya çıkan kargaşadan yararlanmak suretiyle kaçma imkânı ve bu dönemde delillere etki edilmesi ihtimali normal zamanda işlenen suçlara göre çok daha fazladır (*Aydın Yavuz ve diğerleri*, §§ 271, 272; *Selçuk Özdemir* [GK], B. No: 2016/49158, 26/7/2017, §§ 78-79).

90. Başvuruçunun tutuklanmasına karar verilen silahlı terör örgütüne üye olma suçu, Türk hukuk sistemi içinde ağır cezai yaptırımlar öngörülen suç tipleri arasında olup isnat edilen suça ilişkin olarak kanunda öngörülen cezanın ağırlığı kaçma şüphesine işaret eden durumlardan biridir (benzer yöndeki değerlendirmeler için bkz. *Hüseyin Burçak*, B. No: 2014/474, 3/2/2016, § 61; *Devran Duran* [GK], B. No: 2014/10405, 25/5/2017, § 66). Ayrıca

anılan suç, 5271 sayılı Kanun'un 100. maddesinin (3) numaralı fıkrasında yer alan ve kanun gereği tutuklama nedeni varsayılabilen suçlar arasındadır.

91. Somut olayda İstanbul 1. Sulh Ceza Hâkimliğince başvurusunun tutuklanmasına karar verilirken tutuklama nedeni olarak FETÖ/PDY tarafından darbeye teşebbüs edilmesine, ülke içinde oluşan ve oluşturulmak istenen kaos ortamına ve bu sebeple delillerin yok edilmesi ve kaçma ihtimaline dayanılmıştır. Dolayısıyla tutuklama kararının verildiği andaki genel koşullar ve somut olayın yukarıda belirtilen özel koşulları ile İstanbul 1. Sulh Ceza Hâkimliği tarafından verilen kararın içeriği birlikte değerlendirildiğinde başvuru yönünden dayatılan tutuklama nedenlerinin olgusal temellerinin olduğu söylenebilir.

92. Başvurucu hakkındaki tutuklama tedbirinin ölçülü olup olmadığının da belirlenmesi gerekir. Bir tutuklama tedbirinin Anayasa'nın 13. ve 19. maddeleri kapsamında ölçülülüğünün belirlenmesinde somut olayın tüm özellikleri dikkate alınmalıdır. Öncelikle terör suçlarının soruşturulması kamu makamlarını ciddi zorluklarla karşı karşıya bırakmaktadır. Bu nedenle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkı, adli makamlar ve güvenlik görevlilerinin -özellikle organize olanlar olmak üzere- suçlarla ve suçlulukla etkili bir şekilde mücadelesini aşırı derecede güçleştirmeye neden olabilecek şekilde yorumlanmamalıdır (benzer yöndeki değerlendirmeler için bkz. *Devran Duran*, § 64). Özellikle darbe teşebbüsüyle veya FETÖ/PDY ile bağlantılı soruşturmaların kapsamı ve niteliği ile FETÖ/PDY'nin özellikleri de dikkate alındığında bu soruşturmaların diğer ceza soruşturmalarına göre çok daha zor ve karmaşık olduğu ortadadır (*Aydın Yavuz ve diğerleri*, § 350).

93. Somut olayın yukarıda belirtilen özellikleri dikkate alındığında İstanbul 1. Sulh Ceza Hâkimliğinin isnat edilen suç için öngörülen yaptırımın ağırlığını, işin niteliğini ve önemini de gözönünde tutarak başvuru hakkında uygulanan tutuklama tedbirinin ölçülü olduğu ve adli kontrol uygulamasının yetersiz kalacağı sonucuna varmasının keyfi ve temelsiz olduğu söylenemez.

94. Açıklanan gerekçelerle başvurusunun tutuklamanın hukuki olmadığı iddiasına ilişkin olarak bir ihlalin bulunmadığı açık olduğundan başvurunun bu kısmının açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

95. Buna göre başvurusunun kişi hürriyeti ve güvenliği hakkına tutuklama yoluyla yapılan müdahalenin Anayasa'da (13. ve 19. maddelerde) bu hakka dair yer alan güvencelere aykırılık oluşturmadığı görüldüğünden Anayasa'nın 15. maddesinde yer alan ölçütler yönünden ayrıca bir inceleme yapılmasına gerek bulunmamaktadır.

3. Tutukluluğun Makul Süreyi Aştığına İlişkin İddia

a. Başvurusunun İddiaları

96. Başvurucu; tutukluluk süresinin makul olmadığını ileri sürmüştür. Başvurucu ayrıca tahliye talebi ve itiraz dilekçelerinde ileri sürülen iddiaları incelenmeden, ilgisiz ve yetersiz gerekçelerle taleplerinin reddedilmesi nedeniyle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

b. Değerlendirme

97. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, § 16). Buna göre somut olayda başvurunun iddialarının özünün ilgili ve yeterli olmayan gerekçelerle tutukluluğun devam ettirilmesine ve tutukluluğun makul süreyi aşmasına ilişkin olduğu değerlendirilmiş, bu şikâyet Anayasa'nın 19. maddesinin yedinci fıkrası kapsamında incelenmiştir.

98. Anayasa Mahkemesi tutukluluğun kanunda öngörülen azami süreyi veya makul süreyi aştığı iddiasıyla yapılan bireysel başvurular bakımından bireysel başvurunun incelendiği tarih itibarıyla başvuru tahliye edilmiş veya hükümlü hâle gelmiş ise asıl dava sonuçlanmamış da olsa -ilgili Yargıtay içtihatlarına atıf yaparak- 5271 sayılı Kanun'un 141. maddesinde öngörülen tazminat davası açma imkânının tüketilmesi gereken etkili bir hukuk yolu olduğu sonucuna varmıştır (*Erkam Abdurrahman Ak*, B. No: 2014/8515, 28/9/2016, §§ 48-62; *İrfan Gerçek*, B. No: 2014/6500, 29/9/2016, §§ 33-45; *Ahmet Kubilay Tezcan*, B. No: 2014/3473, 25/1/2018, § 26). Somut olayda 8/3/2018 tarihinde mahkûmiyetine karar verilen başvuru yönünden anılan içtihatlardan ayrılmayı gerektirir bir durumun olmadığı anlaşılmıştır.

99. Açıklanan gerekçelerle başvurunun bu kısmının *başvuru yollarının tüketilmemesi* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

4. Soruşturma Dosyasına Erişimin Kısıtlandığına İlişkin İddia

a. Başvurucunun İddiaları

100. Başvuru; soruşturma aşamasında dosyaya erişimin kısıtlanmasına karar verildiğini, bu nedenle suçlamaya dayanak olan bilgi ve belgeleri önceden görüp etkin savunma yapma imkânından mahrum kaldığını, bu durumun silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkelerine aykırı olduğunu belirterek kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

b. Değerlendirme

101. Başvuru formu ve eklerinde, kısıtlama kararının daha sonra kaldırılıp kaldırılmadığı hususunda da herhangi bir bilgi veya belge bulunmamakla birlikte iddianamenin kabul edildiği 1/2/2017 tarihi itibarıyla kısıtlılık, 5271 sayılı Kanun'un 153. maddesinin (4) numaralı fıkrası uyarınca kendiliğinden sona ermiş bulunmaktadır.

102. Bireysel başvuruların başvuru yollarının tüketildiği tarihten, başvuru yolu öngörülmemiş ise ihlalin öğrenildiği tarihten itibaren otuz gün içinde yapılması gerekmektedir.

103. Somut olayda 5271 sayılı Kanun'un 153. maddesinin (4) numaralı fıkrası uyarınca İstanbul 25. Ağır Ceza Mahkemesince iddianamenin kabul edildiği 1/2/2017 tarihi itibarıyla kısıtlılık kanun gereği kendiliğinden sona ermiş ve dosyaya erişim imkânı sağlanmıştır. İddianamenin başvurucuya ne zaman tebliğ edildiği tespit edilememiş olmakla birlikte başvurunun 27/3/2017 tarihli duruşmada iddianamenin içeriğinden haberdar olduğu ve savunmasını yaptığı anlaşılmıştır. 27/3/2017 tarihi itibarıyla başvuru, soruşturma

dosyasına getirilen kısıtlamanın kalktığını öğrenmiştir. Dolayısıyla başvurucunun dosyaya erişiminin kısıtlanmasına yönelik başvurusunu 27/3/2017 tarihinden itibaren otuz gün içinde yapması gerekmektedir. Otuz günlük başvuru süresi geçtikten sonra 4/10/2017 tarihinde yapılan bireysel başvuruda süre aşımı bulunduğu anlaşılmıştır.

104. Açıklanan gerekçelerle başvurunun bu kısmının *süre aşımı* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

5. Tahliye Taleplerini ve İtirazlarını İnceleyen Sulh Ceza Hâkimliklerinin ve Ağır Ceza Mahkemelerinin Bağımsız ve Tarafsız Olmadığına İlişkin İddia

a. Başvurucunun İddiaları

105. Başvurucu; soruşturma aşamasında tahliye taleplerini ve itirazlarını inceleyen sulh ceza hâkimliklerinin ve kovuşturma aşamasındaki tahliye talepleri ile itirazlarını inceleyen İstanbul 25. ve 26. Ağır Ceza Mahkemelerinin tarafsız ve bağımsız olmadığını, doğal hâkim ilkesine aykırı olarak oluşturulduklarını, tahliye kararı verdiği için Mahkeme Heyetinin değiştirildiğini, başka davalarda da buna benzer şeyler yaşandığını, böyle bir ortamda mahkemelerin tarafsız olduğunun söylenemeyeceğini belirterek kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

b. Değerlendirme

106. Anayasa Mahkemesince sulh ceza hâkimliklerinin doğal hâkim güvencesini sağlamadıkları, tarafsız ve bağımsız mahkeme olmadıkları ve tutukluluğa itirazın bu yargı mercilerince karara bağlanmasının hürriyetten yoksun bırakılmaya karşı etkili bir itirazda bulunmayı imkânsız hâle getirdiğine ilişkin iddialar birçok kararda incelenmiş; bu kararlarda sulh ceza hâkimliklerinin yapısal özellikleri dikkate alınarak söz konusu iddiaların açıkça dayanaktan yoksun olduğu sonucuna varılmıştır (diğerleri arasından bkz. *Hikmet Kopar ve diğerleri*, §§ 101-115; *Mehmet Baransu (2)*, B. No: 2015/7231, 17/5/2016, §§ 64-78, 94-97).

107. Öte yandan Anayasa Mahkemesi terör suçlarına ilişkin davalara bakmakla görevli olan ağır ceza mahkemelerinin tutukluluğa ilişkin karar vermesine veya bu kararlara yönelik itirazları değerlendirmesiyle ilgili olarak bu mahkemelerin doğal hâkim güvencesini sağlamadıkları, tarafsız ve bağımsız mahkeme olmadıkları şikâyetlerini incelemiş ve anılan mahkemelerin kuruluşu, bu mahkemelerin görev alanlarının belirlenmesi ve burada görev yapan hâkimlerin statüsünü dikkate alarak söz konusu iddiaların açıkça dayanaktan yoksun olduğu sonucuna varmıştır (*Mustafa Başer ve Metin Özçelik*, B. No: 2015/7908, 20/1/2016, §§ 119-133; *Süleyman Bağrıyanık ve diğerleri*, §§ 183-197).

108. Açıklanan gerekçelerle başvurunun bu kısmının *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

6. Tutukluluğa İtiraz ve Tahliye Taleplerinin Kısa Sürede İncelenmediğine İlişkin İddia

a. Başvurucunun İddiaları

109. Başvurucu, tutukluluğa itiraz ya da tahliye taleplerinin kısa sürede incelenip karara bağlanmaması nedeniyle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

b. Değerlendirme

110. Anayasa Mahkemesine yapılan bireysel başvurularda, başvuru konusu olaylarla ilgili delilleri sunmak suretiyle olaylar hakkındaki iddialarını kanıtlamak ve dayanılan Anayasa hükmünün kendilerine göre ihlal edildiğine dair açıklamalarda bulunarak hukuki iddialarını ortaya koymak başvurucuya düşer. Başvurucunun kamu gücünün işlem, eylem ya da ihmali nedeniyle ihlal edildiğini ileri sürdüğü hak ve özgürlük ile dayanılan Anayasa hükümlerini, ihlal gerekçelerini, dayanılan deliller ile ihlale neden olduğu ileri sürülen işlem veya kararların neler olduğunu başvuru dilekçesinde belirtmesi şarttır. Başvuru dilekçesinde kamu gücünün ihlale neden olduğu iddia edilen işlem, eylem ya da ihmeline dair olayların tarih sırasına göre özeti yapılmalı, bireysel başvuru kapsamındaki hak ve özgürlüklerden hangisinin hangi nedenle ihlal edildiği ve buna ilişkin gerekçeler ve deliller açıklanmalıdır (*Veli Özdemir*, B. No: 2013/276, 9/1/2014, §§ 19, 20; *Ünal Yiğit*, B. No: 2013/1075, 30/6/2014, §§ 18, 19).

111. Somut olayda başvurucu, soyut olarak tutukluluğa itiraz ya da tahliye taleplerinin kısa sürede incelenip karara bağlanmadığını ileri sürmüş ancak hangi tutukluluğun devamı kararına yaptığı itirazın ve hangi tahliye talebinin incelemesinin kısa sürmediğine dair bir açıklamada bulunmamıştır. Bu itibarla başvurucu, soyut olarak dile getirdiği bu bölümdeki ihlal iddiasına ilişkin olarak delillerini sunma ve bireysel başvuru kapsamındaki haklardan hangisinin hangi nedenle ihlal edildiğine ilişkin açıklamalarda bulunma yönündeki yükümlülüğünü yerine getirmemiştir.

112. Açıklanan gerekçelerle başvurucunun bu bölümdeki iddiasının temellendirilmemiş olduğu anlaşıldığından başvurunun bu kısmının *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

7. Tutukluluk İncelemelerinin Hâkim/Mahkeme Önüne Çıkarılmaksızın Yapıldığına İlişkin İddia

a. Başvurucunun İddiaları

113. Başvurucu, tutukluluğa itiraz ya da tahliye taleplerinin makul aralıklarla duruşmalı olarak incelenmemesi nedeniyle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

b. Değerlendirme

114. Başvurucunun bu bölümdeki iddialarının Anayasa'nın 19. maddesinin sekizinci fıkrası bağlamındaki kişi hürriyeti ve güvenliği hakkı kapsamında incelenmesi gerekir.

115. Anayasa Mahkemesi *Erdal Tercan* ([GK], B. No: 2016/15637, 12/4/2018) kararında; bu şikâyete ilişkin olarak yaptığı inceleme kapsamında darbe teşebbüsünden sonraki süreçte darbe teşebbüsü, teşebbüsün arkasındaki yapılanma olan FETÖ/PDY veya terörle bağlantılı suçlardan tutuklanan kişilerin tutukluluk incelemelerinin on sekiz aya kadar hâkim/mahkeme önüne çıkarılmaksızın yapılmasının olağanüstü hâl döneminde kişi hürriyeti ve güvenliği hakkını ihlal etmediği sonucuna varmıştır. Somut olay bakımından 29/7/2016 tarihinde tutuklanıp 27/3/2017 tarihinde hâkim/mahkeme önüne çıktığı (yaklaşık 8 ay) anlaşılan başvurucunun bu kapsamdaki şikâyeti bakımından anılan karardan ayrılmayı gerektiren bir durum mevcut değildir.

116. Açıklanan gerekçelerle başvurunun *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

B. Arama Kararı Nedeniyle Özel Hayata ve Aile Hayatına Saygı Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

1. Başvurucunun İddiaları

117. Başvurucu; suç işlediğini gösteren deliller olmadığı hâlde evinin, işyerinin ve arabasının arandığını, bu nedenle özel hayata ve aile hayatına saygı hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

2. Değerlendirme

118. 6216 sayılı Kanun'un 47. maddesinin (3), 48. maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkraları uyarınca bireysel başvuruda kamu gücünün neden olduğu iddia edilen ihlale dair olayların tarih sırasına göre özeti yapılmalı, bireysel başvuru kapsamındaki hakların ne şekilde ihlal edildiği, buna ilişkin gerekçeler ve deliller açıklanmalıdır (*Veli Özdemir*, B. No: 2013/276, 9/1/2014, §§ 19, 20).

119. Somut olayda başvuru, ihlal iddiasına ilişkin delillerini sunma yönündeki yükümlülüğünü yerine getirmemiştir. Başvurucu, arama kararlarının hukuka aykırı olduğunu ortaya koyacak arama kararı, arama tutanağı vb. herhangi bir belge sunmamıştır. Bu nedenle söz konusu iddiaların temellendirilmemiş şikâyet kapsamında kabul edilmesi gerekmektedir.

120. Açıklanan gerekçelerle başvurunun bu kısmının diğer kabul edilebilirlik koşulları yönünden incelenmeksizin *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

C. İşe İade Edilmemeye İlişkin İddia

1. Başvurucunun İddiaları

121. Başvurucu; yargı kararına rağmen işe iadesinin sağlanmaması nedeniyle gazetecilik mesleğini yapmasının engellendiğini, Zaman gazetesinden çıkarıldıktan sonra açtığı davayı kazanmasına rağmen bu kararın uygulanmadığını, işe iadesi yönündeki kararın aynı zamanda bir mülk oluşturduğunu, işe iadesi engellenerek gelir elde etme imkânından mahrum bırakıldığını belirterek adil yargılanma, özel hayata saygı, ifade ve basın özgürlüğü ve mülkiyet haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

2. Değerlendirme

122. Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunabilmek için ihlale neden olduğu iddia edilen işlem veya eylem için öngörülen idari ve yargısal başvuru yollarının tamamının tüketilmiş olması gerekir (*Ayşe Zıraman ve Cennet Yeşilyurt*, §§ 16, 17).

123. Somut olayda başvurunun işe iade hakkındaki yargılamanın kesin olarak sonuçlanmadığı (bkz. § 36) anlaşılmaktadır.

124. Açıklanan gerekçelerle başvurunun bu kısmının *başvuru yollarının tüketilmemesi* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

D. Adil Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

1. Başvurucunun İddiaları

125. Başvurucu; gözaltında kendi belirlediği bir avukat yardımından yararlandırılmadığını, zorunlu müdafiyeye gözaltının son gününde görüşebildiğini, bu görüşmenin de infaz koruma görevlisi nezaretinde ve kamera kaydına alınarak gerçekleştirilebildiğini, bu nedenlerle etkili bir savunma yapamadığını belirterek adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

2. Değerlendirme

126. Başvuru tarihi itibarıyla başvuru yolları tüketilmeden bireysel başvuruda bulunulduğu anlaşılmakta ise de bireysel başvuru sürecinde söz konusu hükmün Yargıtay 16 Ceza Dairesi tarafından 16/3/2020 tarihinde onanarak kesinleştiği, somut olayın koşullarında başvuru yollarının tüketildiğinin kabul edilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır (benzer yöndeki değerlendirmeler için bkz. *Abdullah Akyüz* [GK], B. No: 2013/9352, 2/7/2015, § 33).

127. Müdafî yardımından yararlanma hakkıyla ilgili genel ilkeler *Yusuf Karakuş ve diğ.leri*, B. No: 2014/12002, 8/12/2016 kararında ortaya konulmuştur.

128. Somut olayda başvuru, gözaltında kollukta ve savcılıkta zorunlu müdafî huzurunda ifade vermiştir. Ayrıca mahkûmiyet kararının gerekçesi dikkate alındığında başvuru hakkındaki ifadelerinin hükme esas alınmadığı görülmektedir. Öte yandan başvuru yargılamanın ileriki aşamalarında kendi belirlediği müdafinin yardımından yararlandırılmıştır. Dolayısıyla müdafî yardımından yararlanma hakkına yönelik bir ihlalin olmadığı açık olduğu anlaşılmıştır.

129. Açıklanan gerekçelerle başvurunun bu kısmının *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. 1. Gözaltı işleminin hukuka aykırı olduğuna ve gözaltı süresinin aşıldığına ilişkin iddianın *başvuru yollarının tüketilmemesi* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

2. Tutuklamanın hukuki olmaması nedeniyle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

3. Tutukluluğun makul süreyi aştığına ilişkin iddianın *başvuru yollarının tüketilmemesi* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

Başvuru Numarası : 2017/35344

Karar Tarihi : 9/6/2020

4. Soruşturma dosyasına erişimin kısıtlandığına ilişkin iddianın *süre aşımı* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

5. Tahliye taleplerini ve itirazlarını inceleyen sulh ceza hâkimliklerinin ve ağır ceza mahkemelerinin bağımsız ve tarafsız olmadığına ilişkin iddianın *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

6. Tutukluluğa itiraz ve tahliye taleplerinin kısa sürede incelenmediğine ilişkin iddianın *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

7. Tutukluluk incelemelerinin hâkim/mahkeme önüne çıkarılmaksızın yapıldığına ilişkin iddianın *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

8. Arama kararı dolayısıyla özel hayata ve aile hayatına saygı hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

9. İşe iade edilmeme iddiasına ilişkin şikâyetlerin *başvuru yollarının tüketilmemesi* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

10. Adil yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

B. Yargılama giderlerinin başvuru üzerinde BIRAKILMASINA 9/6/2020 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Hasan Tahsin GÖKCAN

Üye
Burhan ÜSTÜN

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Muammer TOPAL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ